

***Nadwyżka operacyjna
w jednostkach samorządu
terytorialnego w latach 2015-2017***

Warszawa 2018

Spis treści

Wprowadzenie	2
Część I Wykonanie budżetów jednostek samorządu terytorialnego	4
1. Dochody bieżące	4
2. Wydatki bieżące	5
3. Dochody majątkowe	7
4. Wydatki majątkowe	8
5. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego	8
Część II Wykonanie budżetów gmin	11
1. Dochody bieżące	11
2. Wydatki bieżące	12
3. Dochody majątkowe	14
4. Wydatki majątkowe	15
5. Wynik budżetów gmin	16
Część III Wykonanie budżetów powiatów	19
1. Dochody bieżące	19
2. Wydatki bieżące	20
3. Dochody majątkowe	22
4. Wydatki majątkowe	23
5. Wynik budżetów powiatów	23
Część IV Wykonanie budżetów miast na prawach powiatu	26
1. Dochody bieżące	26
2. Wydatki bieżące	27
3. Dochody majątkowe	29
4. Wydatki majątkowe	29
5. Wynik budżetów miast na prawach powiatu	30
Część V Wykonanie budżetów województw	33
1. Dochody bieżące	33
2. Wydatki bieżące	34
3. Dochody majątkowe	36
4. Wydatki majątkowe	36
5. Wynik budżetów województw	37
Część VI Spełnianie relacji z art. 242 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych	42
Część VII Wnioski	45
Spis załączników:	51

Wprowadzenie

Ministerstwo Finansów prezentuje krótkie podsumowanie sytuacji finansowej jednostek samorządu terytorialnego dokonane w oparciu o osiągnięte – bieżące i majątkowe – dochody i wydatki ujęte w sprawozdaniach sporządzonych przez jednostki w latach 2015-2017. W niniejszym sprawozdaniu zaprezentowano dane w tysiącach oraz w milionach złotych.

Podstawę gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego w latach 2015 - 2017 stanowiły:

- ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,
- ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

Definicje dochodów i wydatków jednostek samorządu terytorialnego w podziale na bieżące i majątkowe, zawiera art. 235 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, zgodnie z którym do dochodów majątkowych zalicza się:

- dotacje i środki przeznaczone na inwestycje,
- dochody ze sprzedaży majątku,
- dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności.

Przez dochody bieżące budżetu jednostki samorządu terytorialnego rozumie się natomiast dochody budżetowe niebędące dochodami majątkowymi.

Do wydatków majątkowych zaliczane są wydatki na:

- inwestycje i zakupy inwestycyjne,
- zakup i objęcie akcji oraz wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego.

Wydatki bieżące budżetu jednostki samorządu terytorialnego to wydatki budżetowe niebędące wydatkami majątkowymi.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych z dnia 2 marca 2010 r. w latach 2015-2017 do **dochodów majątkowych** jednostek samorządu terytorialnego zaliczane były dochody ujęte w następujących paragrafach:

- 076-078, 080, 087, 618, 620, 625, 626, 628-634, 641-645, 651-653, 656, 661-666, 668 i 669.

W latach 2015-2017 do **wydatków majątkowych** jednostek samorządu terytorialnego zaliczane były wydatki ujęte w paragrafach:

– 601, 605, 606, 613, 614, 617, 619-623, 625, 630, 656-659, 661-666, 669 i 680.

Różnica między dochodami bieżącymi, a wydatkami bieżącymi określona jest jako wynik bieżący, który w przypadku osiągnięcia wartości dodatnich stanowi nadwyżkę operacyjną (odpowiednio deficyt operacyjny w przypadku ujemnego wyniku bieżącego).

Wynik budżetu operacyjnego wskazuje, czy jednostka samorządu terytorialnego jest w stanie pokryć wydatki bieżące dochodami bieżącymi.

Im wyższa jest wartość nadwyżki operacyjnej, tym większa jest możliwość realizacji przez jednostkę samorządu terytorialnego nowych przedsięwzięć majątkowych, bezpośrednio, przeznaczając tę kwotę na inwestycje lub pośrednio, spłacając wcześniej zaciągnięte zobowiązania na cele inwestycyjne.

Ujemny wynik bieżący (deficyt operacyjny) oznacza, że bieżące wydatki jednostki samorządu terytorialnego przekraczają poziom jej dochodów bieżących. Może to być spowodowane na przykład nadmiernym wzrostem zadłużenia wraz z kosztami jego obsługi lub niższym, niż zakładano, wzrostem dochodów jednostki. Zadania bieżące mogą być realizowane kosztem sprzedaży majątku jednostki lub poprzez zaciągnięcie nowych zobowiązań.

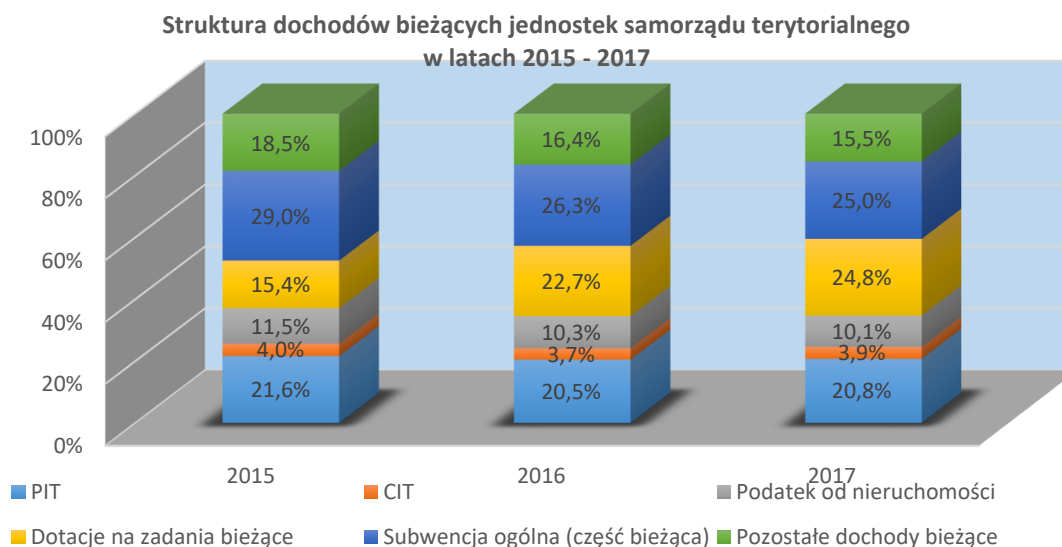
Podstawowe źródło danych, dotyczących wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za lata 2015-2017, stanowiły sprawozdania z wykonania planów dochodów i wydatków oraz zobowiązań i należności tych jednostek, sporządzone według zasad określonych rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej i rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych.¹

¹ Obliczenia zostały wykonane w oparciu o sprawozdania jednostek samorządu terytorialnego za 2015 r. według stanu bazy na dzień 24 marca 2016 r., za 2016 r. według stanu bazy na dzień 21 marca 2017 r. i na 2017 r. według stanu bazy na dzień 28 marca 2018 r. oraz dane z Wieloletniej Prognozy Finansowej jednostek samorządu terytorialnego na lata 2017-2020 według stanu bazy na dzień 5.11.2017 r. Dane te nie uwzględniają korekt nadesłanych po tych terminach. Wielkości ujęto w zaokrągleniu do miliona lub miliarda złotych, na skutek czego powstały niewielkie rozbieżności w prezentowanych danych liczbowych.

Część I

Wykonanie budżetów jednostek samorządu terytorialnego

1. Dochody bieżące

W strukturze dochodów bieżących jednostek samorządu terytorialnego w 2017 r. największy udział stanowiły: część bieżąca subwencji ogólnej – 25,0%, dotacje na zadania bieżące – 24,8%, dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych – 20,8%, oraz pozostałe dochody bieżące – 15,5%.

Dochody bieżące jednostek samorządu terytorialnego w latach 2015-2017

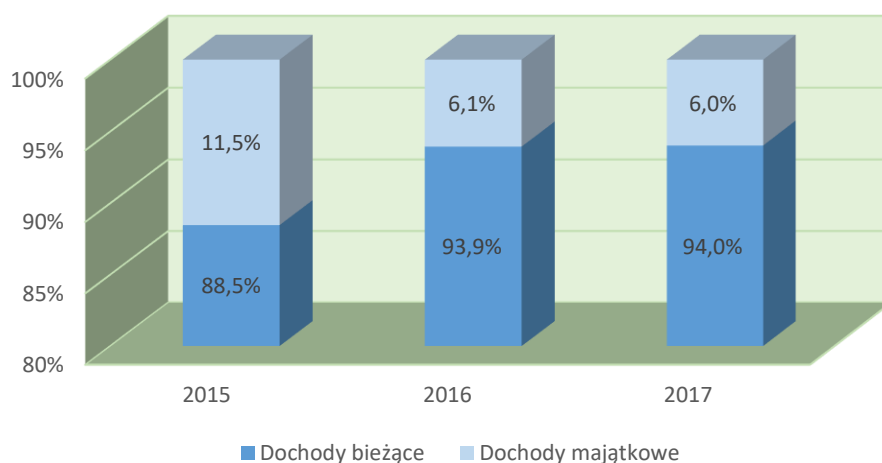
Wyszczególnienie	Wykonanie			Dynamika		
	2015	2016	2017	(3:2)	(4:3)	(4:2)
	w mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
DOCHODY OGÓŁEM,						
w tym:						
Dochody bieżące,						
z tego:						
PIT	38 100	41 108	44 885	107,9	109,2	117,8
CIT	7 076	7 441	8 381	105,2	112,6	118,4
Podatek od nieruchomości	20 171	20 774	21 829	103,0	105,1	108,2
Dotacje na zadania bieżące	27 101	45 657	53 579	168,5	117,4	197,7
Subwencja ogólna (część bieżąca)	51 049	52 739	53 999	103,3	102,4	105,8
Pozostałe dochody bieżące	32 569	33 010	33 457	101,4	101,4	102,7

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za lata 2015-2017 (Min. Fin.)

W 2017 r., w stosunku do 2016 r., dochody bieżące jednostek samorządu terytorialnego wzrosły o 7,7%, a w porównaniu do 2015 r. o 22,8%, podczas gdy dochody ogółem wzrosły odpowiednio o 7,6% i o 15,5%.

W 2017 r., w porównaniu z 2016 r., wszystkie źródła dochodów bieżących wykazywały wzrost a najwyższą dynamikę dochodów bieżących jednostki samorządu terytorialnego uzyskały z dotacji na zadania bieżące (117,4%).

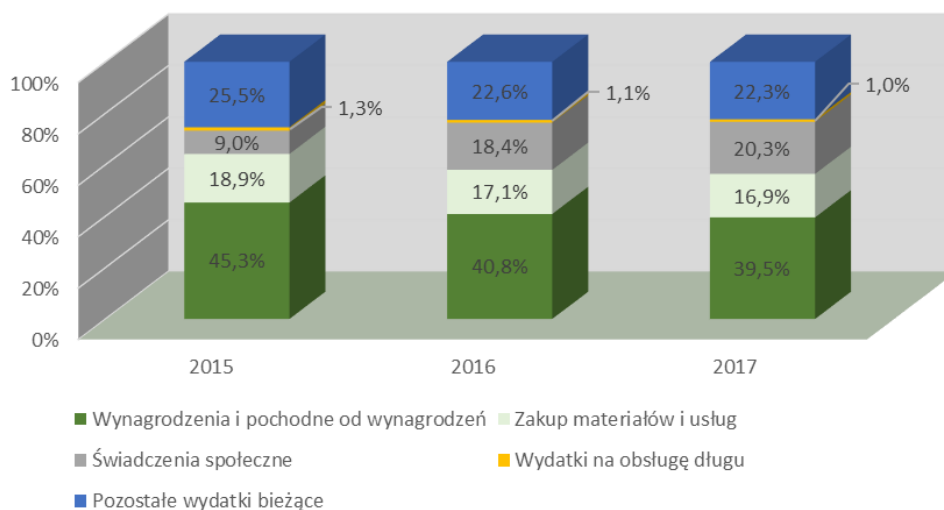
Struktura dochodów ogółem jednostek samorządu terytorialnego w podziale na dochody bieżące i majątkowe w latach 2015 - 2017

Udział dochodów bieżących w dochodach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w 2017 r. wyniósł 94,0%.

2. Wydatki bieżące

Struktura wydatków bieżących jednostek samorządu terytorialnego w latach 2015 - 2017

W 2017 r. w strukturze wydatków bieżących jednostek samorządu terytorialnego przeważały wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń – 39,5%, świadczenia społeczne – 20,3% i pozostałe wydatki bieżące – 22,3%. Wydatki te stanowiły łącznie 82,1% wydatków bieżących.

Wydatki bieżące jednostek samorządu terytorialnego w latach 2015-2017

Wyszczególnienie	Wykonanie			Dynamika		
	2015	2016	2017	(3:2)	(4:3)	(4:2)
	mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
WYDATKI OGÓŁEM, w tym:	196 415	206 035	230 166	104,9	111,7	117,2
Wydatki bieżące, z tego:	157 839	180 204	194 952	114,2	108,2	123,5
Wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń	71 438	73 576	77 025	103,0	104,7	107,8
Zakup materiałów i usług	29 817	30 904	32 929	103,6	106,6	110,4
Świadczenia społeczne	14 281	33 134	39 585	232,0	119,5	277,2
Wydatki na obsługę długu	2 085	1 928	1 859	92,5	96,4	89,2
Pozostałe wydatki bieżące	40 219	40 662	43 554	101,1	107,1	108,3

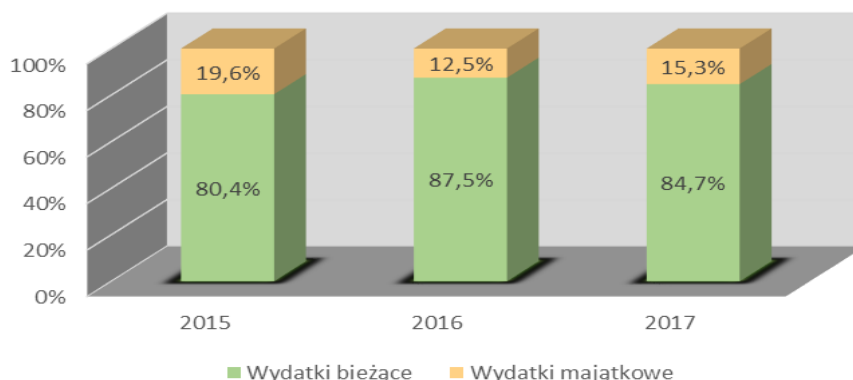
Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za lata 2015-2017 (Min. Fin.)

W 2017 r., w stosunku do 2016 r., wydatki bieżące wzrosły o 8,2%, a w porównaniu do 2015 r. o 23,5%, natomiast wydatki ogółem wzrosły o 11,7% w porównaniu do roku 2016 i o 17,2% w porównaniu do roku 2015.

W 2017 r., w porównaniu do 2016 r., najwyższa dynamika wydatków bieżących dotyczyła wydatków na świadczenia społeczne (119,5%).

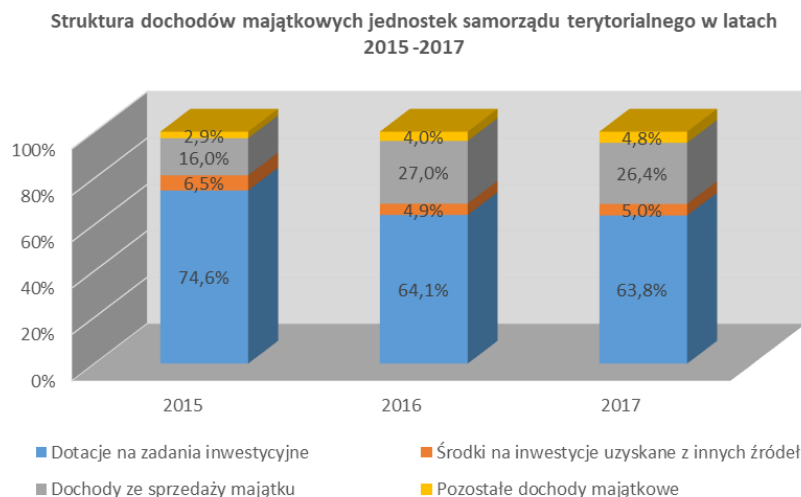
W 2017 r. wydatki na obsługę długu były niższe o 3,6% od wydatków na ten cel wykonanych w 2016 r. Wydatki na obsługę długu stanowiły 1,0% wydatków bieżących. Wydatki na zakup materiałów i usług, które stanowiły 16,9% wydatków bieżących, zostały zrealizowane w kwocie o 6,6% wyższej niż wydatki z tego tytułu wykonane w roku 2016.

Struktura wydatków ogółem jednostek samorządu terytorialnego w podziale na wydatki bieżące i majątkowe w latach 2015 - 2017

W 2017 r. wydatki bieżące stanowiły 84,7% wydatków ogółem jednostek samorządu terytorialnego, przy czym 39,5% wydatków bieżących przeznaczonych zostało na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń.

3. Dochody majątkowe

W 2017 r. w strukturze dochodów majątkowych największy udział stanowiły dotacje na zadania inwestycyjne – 63,8%. Udział tych dotacji w dochodach majątkowych zmniejszył się o 0,3 punktu procentowego w porównaniu do 2016 r.

Udział dochodów ze sprzedaży majątku w dochodach majątkowych zmniejszył się z 27,0% w 2016 r. do 26,4% w 2017 r. Natomiast udział środków na inwestycje uzyskanych z innych źródeł wyniósł w 2017 – 5,0% i zwiększył się w porównaniu do 2016 r. o 0,1 punktu procentowego.

Dochody majątkowe jednostek samorządu terytorialnego w latach 2015-2017 przedstawia poniższa tabela

Wyszczególnienie	Wykonanie			Dynamika		
	2015	2016	2017	(3:2)	(4:3)	(4:2)
	mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
DOCHODY OGÓŁEM, w tym:	199 019	213 669	229 879	107,4	107,6	115,5
Dochody majątkowe, z tego:	22 952	12 939	13 749	56,4	106,3	59,9
Dotacje na zadania inwestycyjne	17 133	8 292	8 783	48,4	105,9	51,3
Środki na inwestycje uzyskane z innych źródeł	1 494	631	685	42,2	108,6	45,9
Dochody ze sprzedaży majątku	3 670	3 499	3 624	95,3	103,6	98,7
Pozostałe dochody majątkowe	655	518	657	79,1	126,8	100,3

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za lata 2015-2017 (Min. Fin.)

W 2017 r., w stosunku do 2016 r., dochody majątkowe zwiększyły się o 6,3%, a w porównaniu do 2015 r. były niższe o 40,1%.

W porównaniu do 2016 r., dochody uzyskane w 2017 r. z tytułu dotacji na zadania inwestycyjne zwiększyły się o 5,9%, dochody z tytułu środków na inwestycje uzyskane z innych źródeł o 8,6% a dochody ze sprzedaży majątku o 3,6%.

4. Wydatki majątkowe

Wydatki majątkowe jednostek samorządu terytorialnego w latach 2015-2017 przedstawiały się następująco:

	Wykonanie			Dynamika		
	2015	2016	2017	(3:2)	(4:3)	(4:2)
	w mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Wydatki majątkowe	38 576	25 831	35 215	67,0	136,3	91,3
w tym: wydatki inwestycyjne	37 220	24 408	33 468	65,6	137,1	89,9

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za lata 2015-2017 (Min. Fin.)

W 2017 r., w stosunku do 2016 r., wydatki majątkowe zwiększyły się o 36,3%, a w porównaniu do 2015 r. zmniejszyły się o 8,7%, zaś wydatki inwestycyjne odpowiednio zwiększyły się o 37,1% i zmniejszyły się o 10,1%.

5. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego

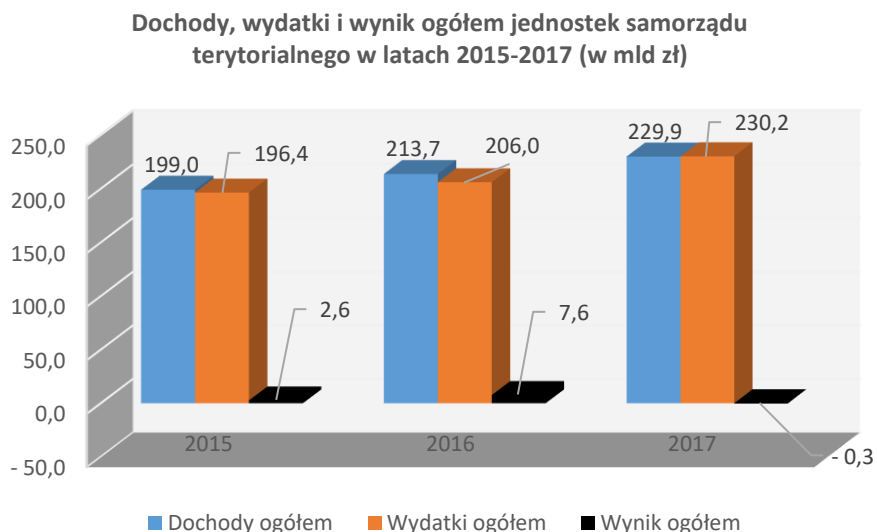
Dochody, wydatki oraz wynik jednostek samorządu terytorialnego w latach 2015-2017 w podziale na dochody oraz wydatki bieżące i majątkowe

Wyszczególnienie	Wykonanie			Dynamika		
	2015	2016	2017	(3:2)	(4:3)	(4:2)
	mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
I. DOCHODY OGÓŁEM, z tego:	199 019	213 669	229 879	107,4	107,6	115,5
I.1 Dochody bieżące	176 067	200 730	216 130	114,0	107,7	122,8
I.2 Dochody majątkowe	22 952	12 939	13 749	56,4	106,3	59,9
II. WYDATKI OGÓŁEM, z tego:	196 415	206 035	230 166	104,9	111,7	117,2
II.1 Wydatki bieżące	157 839	180 204	194 952	114,2	108,2	123,5
II.2 Wydatki majątkowe	38 576	25 831	35 215	67,0	136,3	91,3
III. WYNIK OGÓŁEM (I-II)	2 604	7 634	-288	-	-	-
WYNIK BIEŻĄCY (I.1-II.1)	18 228	20 526	21 178	-	-	-
WYNIK MAJĄTKOWY (I.2-II.2)	-15 624	-12 891	-21 466	-	-	--

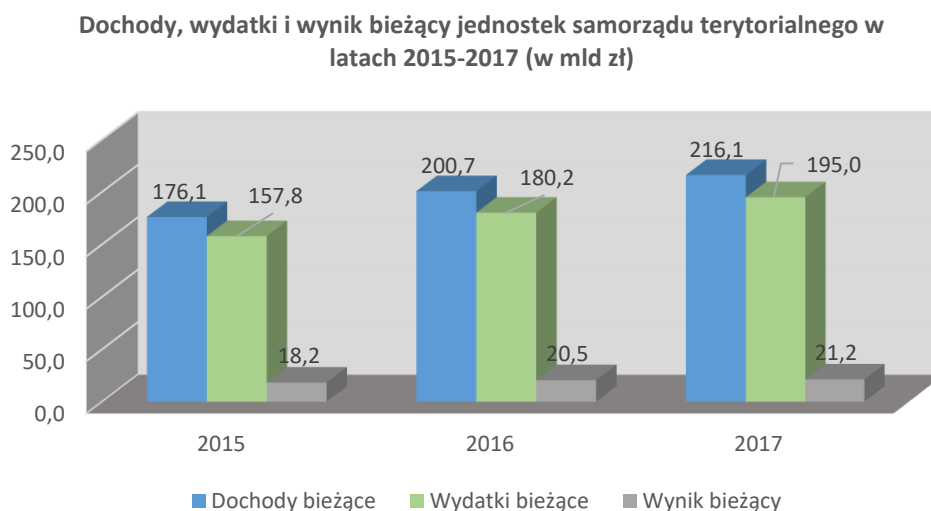
Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za lata 2015-2017 (Min. Fin.)

W 2017 r. budżety jednostek samorządu terytorialnego zamknęły się deficytem w wysokości 288 mln zł. Natomiast wynik majątkowy (dochody majątkowe - wydatki majątkowe) jednostek zamknął się w tych latach deficytem. Deficyt ten w roku 2017 był niższy niż w roku 2016 o 8.575 mln zł.

W latach 2015-2017 dochody bieżące jednostek samorządu terytorialnego były wyższe od wydatków bieżących.

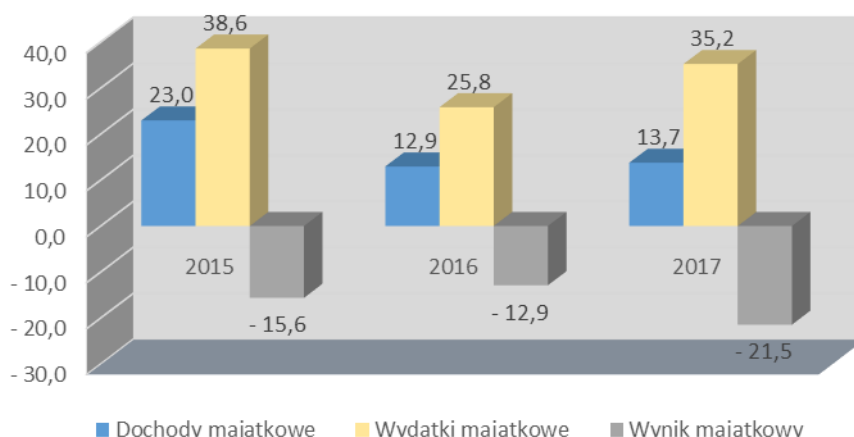

Dochody jednostek samorządu terytorialnego ogółem w roku 2017 wyniosły 229,9 mld zł, zaś wydatki ogółem wyniosły 230,2 mld zł.

W 2017 roku dochody bieżące jednostek samorządu terytorialnego były wyższe od wydatków bieżących o 21,2 mld zł.

Dochody, wydatki i wynik majątkowy jednostek samorządu terytorialnego w latach 2015-2017 (w mld zł)

W 2017 r. wydatki majątkowe zostały zrealizowane na poziomie 35,2 mld zł, z czego 13,7 mld zł, tj. 39,0%, mogło być sfinansowane z dochodów majątkowych.

W poniższym zestawieniu przedstawiono dane dotyczące liczby jednostek samorządu terytorialnego według osiągniętego wyniku bieżącego w latach 2015 -2017

Wyszczególnienie	Liczba jednostek samorządu terytorialnego wg osiągniętego wyniku bieżącego		
	2015	2016	2017
Dodatni wynik bieżący (nadwyżka operacyjna)	2 762	2 792	2 791
Ujemny wynik bieżący (deficyt operacyjny)	46	16	17

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za lata 2015-2017 (Min. Fin.)

Liczba jednostek wykazujących ujemny wynik bieżący w 2017 r. wyniosła 17 i była większa w porównaniu do 2016 r. o jedną jednostkę.

W dalszej części opracowania przeanalizowano dane z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego w podziale na gminy, powiaty, miasta na prawach powiatu i województwa.

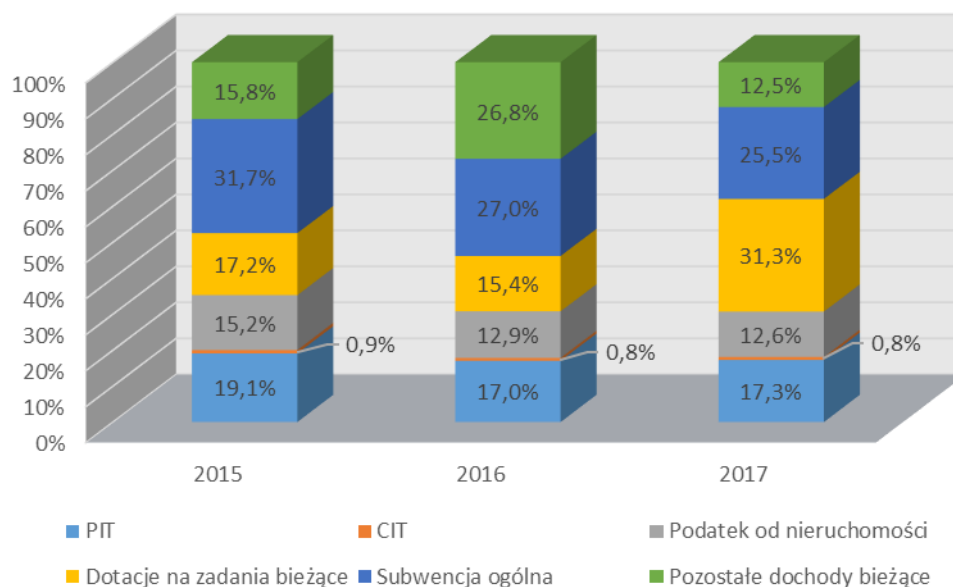
Szczegółowe dane w zakresie realizacji budżetów, dotyczące poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego, przedstawiono w załącznikach.

Część II

Wykonanie budżetów gmin

1. Dochody bieżące

Struktura dochodów bieżących gmin w latach 2015 - 2017

W strukturze dochodów bieżących gmin w 2017 r. największy udział stanowiły: subwencja ogólna – 25,5%, dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych – 17,3%, dotacje na zadania bieżące – 31,3%. Pozostałe dochody bieżące stanowiły 12,5% dochodów bieżących gmin.

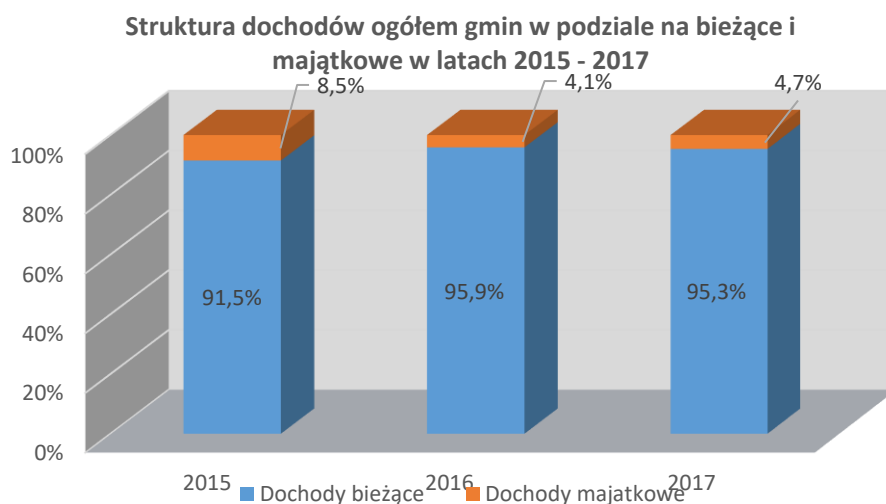
Dochody bieżące gmin w latach 2015-2017 przedstawia poniższa tabela

Wyszczególnienie	Wykonanie			Dynamika		
	2015	2016	2017	(3:2)	(4:3)	(4:2)
	mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
DOCHODY OGÓŁEM, w tym:	87 667	101 795	111 189	116,1	109,2	126,8
Dochody bieżące, z tego:	80 186	97 583	105 994	121,7	108,6	132,2
PIT	15 289	16 616	18 297	108,7	110,1	119,7
CIT	753	778	862	103,3	110,8	114,5
Podatek od nieruchomości	12 227	12 627	13 372	103,3	105,9	109,4
Dotacje na zadania bieżące	13 814	15 002	33 183	108,6	221,2	240,2
Subwencja ogólna (część bieżąca)	25 419	26 361	27 071	103,7	102,7	106,5
Pozostałe dochody bieżące	12 684	26 198	13 209	206,5	50,4	104,1

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów gmin za lata 2015-2017 (Min. Fin.)

W 2017 r., w stosunku do 2016 r., dochody bieżące gmin wzrosły o 8,6%, a w porównaniu do 2015 r. o 32,2%, natomiast dochody ogółem wzrosły odpowiednio o 9,2% i o 26,8%.

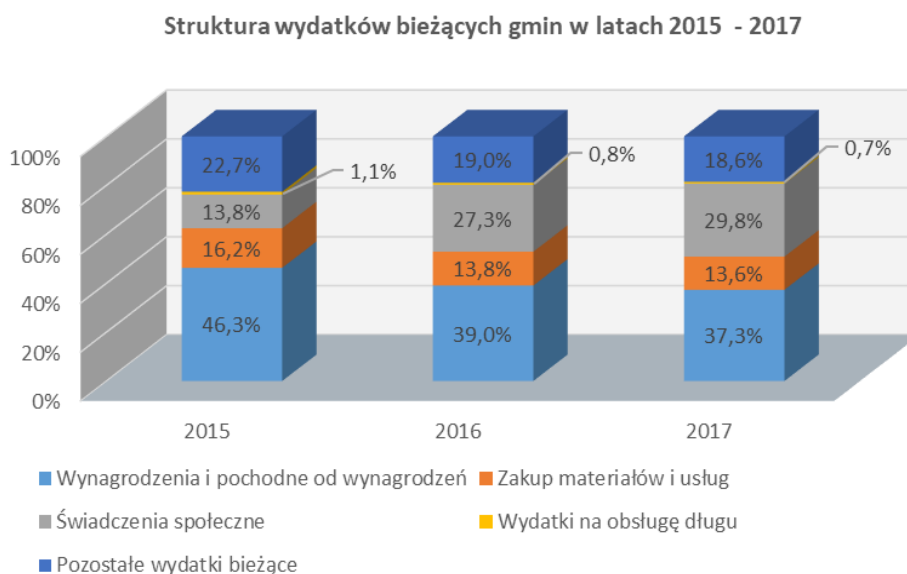
W 2017 r. dochody gmin z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych wzrosły o 10,1%, a z podatku dochodowego od osób prawnych o 10,8%.

Udział dochodów bieżących gmin w strukturze dochodów ogółem gmin zmniejszył się z 95,9% w 2016 r. do 95,3% w 2017 r.

2. Wydatki bieżące

Rysunek przedstawia strukturę wydatków bieżących jednostek samorządu terytorialnego w latach 2015 - 2017, na którą składają się m.in. wynagrodzenia, świadczenia społeczne, zakup materiałów i usług oraz na obsługę długu.

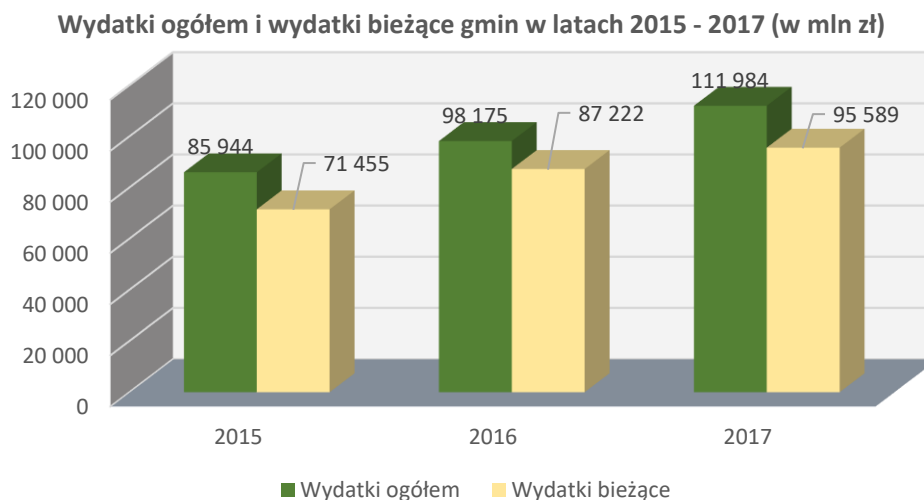

W strukturze wydatków bieżących gmin w 2017 r. przeważały wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń – 37,3% oraz na świadczenia społeczne – 29,8%. Wydatki gmin w tych grupach stanowiły łącznie 67,1% wydatków bieżących.

Wydatki bieżące gmin w latach 2015-2017 przedstawia poniższa tabela

Wyszczególnienie	Wykonanie			Dynamika		
	2015	2016	2017	(3:2)	(4:3)	(4:2)
	mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
WYDATKI OGÓŁEM, w tym:	85 944	98 175	111 984	114,2	114,1	130,3
Wydatki bieżące, z tego:	71 455	87 222	95 589	122,1	109,6	133,8
Wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń	33 054	34 029	35 639	102,9	104,7	107,8
Zakup materiałów i usług	11 596	12 070	12 964	104,1	107,4	111,8
Świadczenia społeczne	9 840	23 854	28 533	242,4	119,6	290,0
Wydatki na obsługę długu	778	701	663	90,1	94,6	85,2
Pozostałe wydatki bieżące	16 187	16 566	17 790	102,3	107,4	109,9

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów gmin za lata 2015-2017 (Min. Fin.)

Wydatki bieżące wykonane w roku 2017 wyniosły 95 589 mln zł i były wyższe w porównaniu do roku 2016 o 8,367 mln zł.

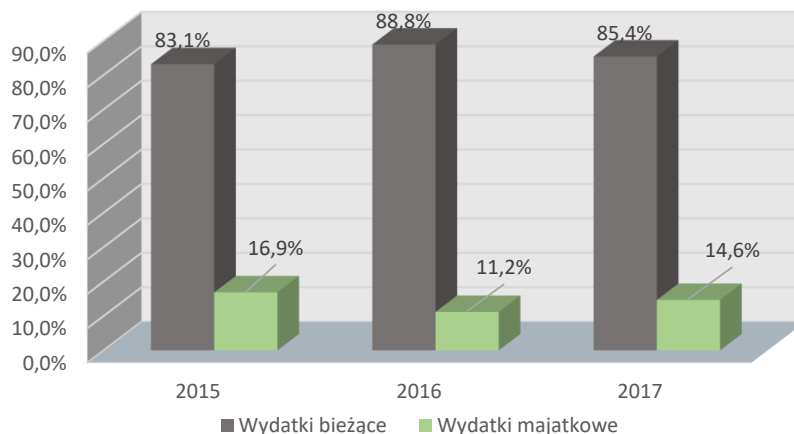
Wydatki ogółem gmin w 2017 r. w stosunku do 2016 r. wzrosły o 14,1%. W 2017 r., w stosunku do 2016 r., wydatki bieżące gmin wzrosły o 9,6%, a w porównaniu do 2015 r. o 33,8%.

Wśród wydatków bieżących gmin w 2017 r., największe tempo wzrostu wykazują wydatki na świadczenia społeczne. W 2017 r., w porównaniu do 2016 r., wykonanie wydatków z tego tytułu było wyższe o 19,6%.

W 2017 r. wydatki na wynagrodzenia i pochodne, które w strukturze wydatków bieżących stanowiły 37,3%, w porównaniu do 2016 r. były wyższe o 3,1%, a w porównaniu do 2015 r. o 4,9%.

W 2017 r. wydatki na obsługę długu w stosunku do 2016 r. były niższe o 5,4%.

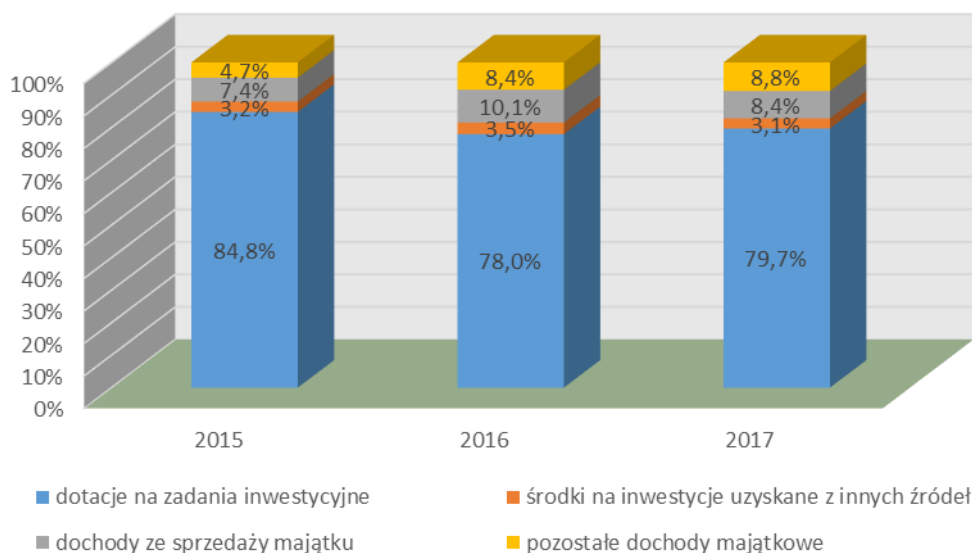
Wydatki bieżące i wydatki majątkowe gmin w latach 2015 - 2017

W strukturze wydatków ogółem wydatki bieżące w roku 2017 stanowiły 85,4%.

3. Dochody majątkowe

Struktura dochodów majątkowych gmin w latach 2015 - 2017

W strukturze wykonanych dochodów majątkowych gmin w 2017 r. największy udział stanowiły dotacje na zadania inwestycyjne - 55,0%.

Dochody majątkowe gmin w latach 2015-2017 przedstawia poniższa tabela

Wyszczególnienie	Wykonanie			Dynamika		
	2015	2016	2017	(3:2)	(4:3)	(4:2)
	mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
DOCHODY OGÓŁEM, w tym:	87 667	101 795	111 189	116,1	109,2	126,8
Dochody majątkowe, z tego:	7 481	4 212	5 195	56,3	123,3	69,4
Dotacje na zadania inwestycyjne	4 865	2 266	2 859	46,6	126,2	58,8
Środki na inwestycje uzyskane z innych źródeł	1 158	374	461	32,3	123,3	39,8
Dochody ze sprzedaży majątku	1 352	1 476	1 713	109,2	116,1	126,7
Pozostałe dochody majątkowe	106	97	162	91,5	167,0	152,8

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów gmin za lata 2015-2017 (Min. Fin.)

W 2017 r., w stosunku do 2016 r., dochody majątkowe wzrosły o 23,3%, a w porównaniu do 2015 r. zmniejszyły się o 30,6%.

W kategorii pozostałe dochody majątkowe dochody gmin zwiększyły się w 2017 r., w porównaniu do roku 2016, o 67,0%, dotacje na zadania inwestycyjne wzrosły w tym czasie o 26,2%, środki na inwestycje uzyskane z innych źródeł wzrosły o 23,3%, a dochody ze sprzedaży majątku wzrosły o 16,1%. W relacji do roku 2015 odnotowano wzrost dochodów ze sprzedaży majątku o 26,7% i pozostałych dochodach majątkowych o 52,8%, zmniejszeniu uległy dotacje na zadania inwestycyjne (o 41,2%) i środki na inwestycje uzyskane z innych źródeł (o 60,2%).

4. Wydatki majątkowe

Wydatki majątkowe gmin w latach 2015-2017 przedstawiały się następująco:

	Wykonanie			Dynamika		
	2015	2016	2017	(3:2)	(4:3)	(4:2)
	w mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Wydatki majątkowe	14 489	10 954	16 396	75,6	149,7	113,2
w tym: wydatki inwestycyjne	14 209	10 649	16 063	74,9	150,8	113,0

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów gmin za lata 2015-2017 (Min. Fin.)

W 2017 r., w stosunku do 2016 r., wydatki majątkowe były wyższe o 49,7%, a w porównaniu do 2015 r. o 13,2%, natomiast wydatki inwestycyjne w 2017 r., w odniesieniu do 2016 r., były wyższe o 50,8%, a w stosunku do 2015 r. o 13,0%.

W strukturze wydatków ogółem wydatki majątkowe stanowiły 14,6%.

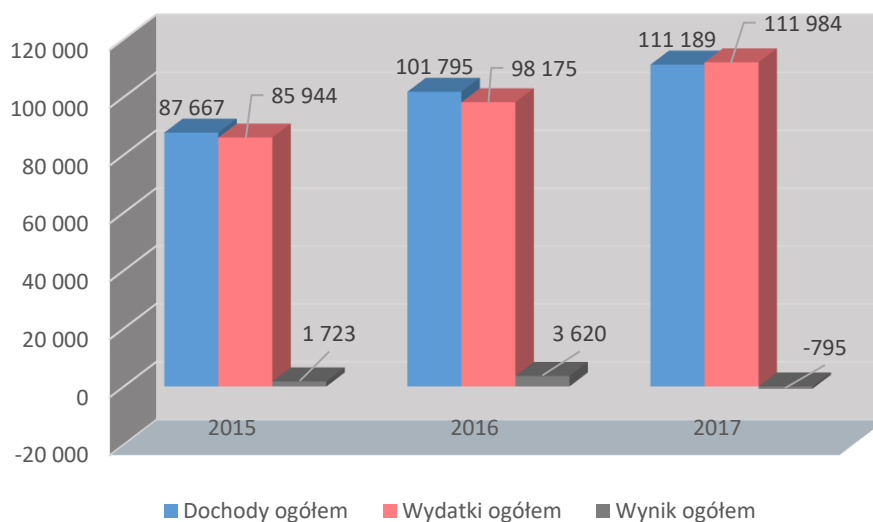
5. Wynik budżetów gmin

W poniższym zestawieniu przedstawiono dochody, wydatki oraz wynik gmin w podziale na bieżący i majątkowy w latach 2015-2017.

Wyszczególnienie	Wykonanie			Dynamika		
	2015	2016	2017	(3:2)	(4:3)	(4:2)
	mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
I. DOCHODY OGÓŁEM, z tego:	87 667	101 795	111 189	116,1	109,2	126,8
I.1 Dochody bieżące	80 186	97 583	105 994	121,7	108,6	132,2
I.2 Dochody majątkowe	7 481	4 212	5 195	56,3	123,3	69,4
II. WYDATKI OGÓŁEM, z tego:	85 944	98 175	111 984	114,2	114,1	130,3
II.1 Wydatki bieżące	71 455	87 222	95 589	122,1	109,6	133,8
II.2 Wydatki majątkowe	14 489	10 954	16 396	75,6	149,7	113,2
III. WYNIK OGÓŁEM (I-II)	1 723	3 620	-795	-	-	-
WYNIK BIEŻĄCY (I.1-II.1)	8 731	10 361	10 405	-	-	-
WYNIK MAJĄTKOWY (I.2-II.2)	-7 008	-6 742	-11 201	-	-	-

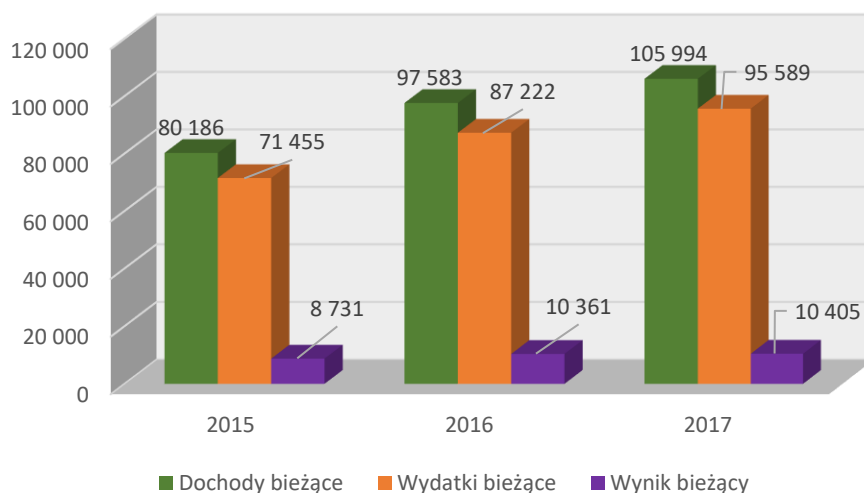
Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów gmin za lata 2015-2017 (Min. Fin.)

Dochody, wydatki i wynik ogółem gmin w latach 2015 - 2017
(w mln zł)

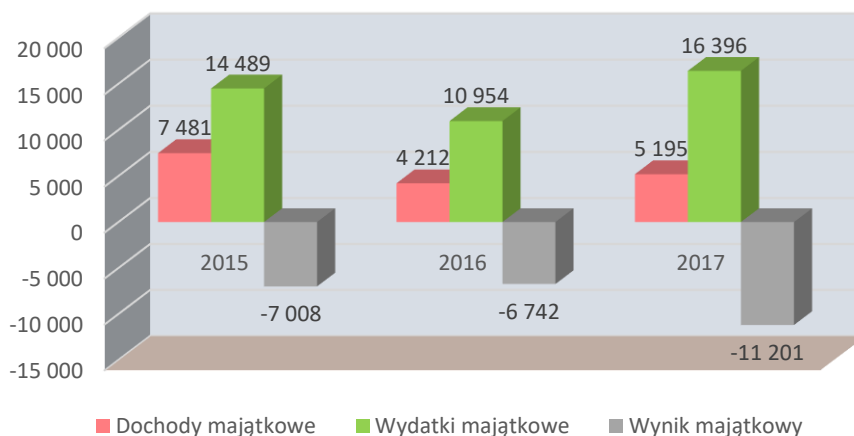
W 2017 r. gminy zamknęły budżety deficytem w wysokości 795 mln zł.

Dochody, wydatki i wynik bieżący gmin w latach 2015 - 2017
(w mln zł)

Nadwyżka bieżąca (dochody bieżące - wydatki bieżące) w gminach w 2017 r. w porównaniu z 2016 r. zwiększyła się o 44 mln zł, tj. o 0,4%.

Dochody, wydatki i wynik majątkowy gmin w latach 2015 - 2017
(w mln zł)

W 2017 r. wydatki majątkowe gmin zostały zrealizowane na poziomie 16,4 mld zł, z czego 5,2 mld zł, tj. 31,2% mogło być sfinansowane z dochodów majątkowych. W 2017 r., w porównaniu do 2016 r., dochody majątkowe były wyższe o 23,3%, natomiast zwiększenie wydatków majątkowych wyniosło 49,7%.

W poniższym zestawieniu przedstawiono dane dotyczące liczby gmin według osiągniętego wyniku bieżącego w latach 2015-2017

Wyszczególnienie	Liczba gmin wg osiągniętego wyniku bieżącego		
	2015	2016	2017
Dodatni wynik bieżący (nadwyżka operacyjna)	2 368	2 399	2 398
Ujemny wynik bieżący (deficyt operacyjny)	44	13	14

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów gmin za lata 2015-2017 (Min. Fin.)

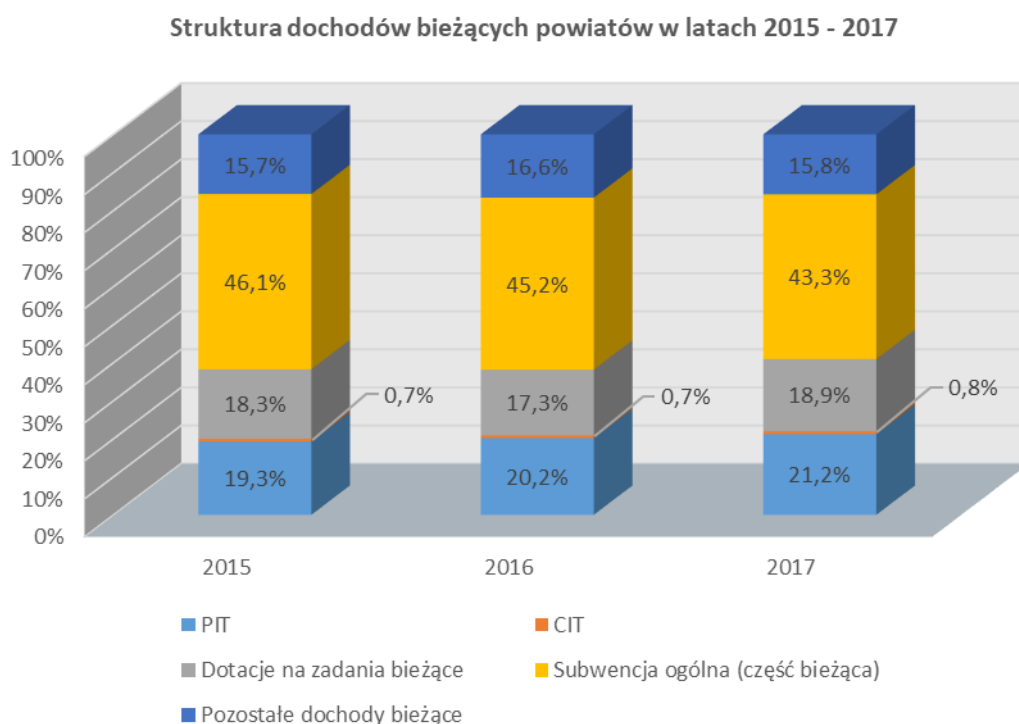
Liczba jednostek wykazujących dodatni wynik bieżący zmniejszyła się w 2017 r., w porównaniu do 2016 r., o 1 gminę, natomiast w porównaniu do 2015 r. zwiększyła się o 30 gmin.

Szczegółowe dane w zakresie realizacji budżetów, dotyczące poszczególnych gmin, przedstawiono w załącznikach.

Część III

Wykonanie budżetów powiatów

1. Dochody bieżące

W strukturze dochodów bieżących powiatów w 2017 r., największy udział stanowiły: subwencja ogólna – 43,3%, dochody uzyskiwane z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych – 21,2% oraz dotacje na zadania bieżące – 18,9%.

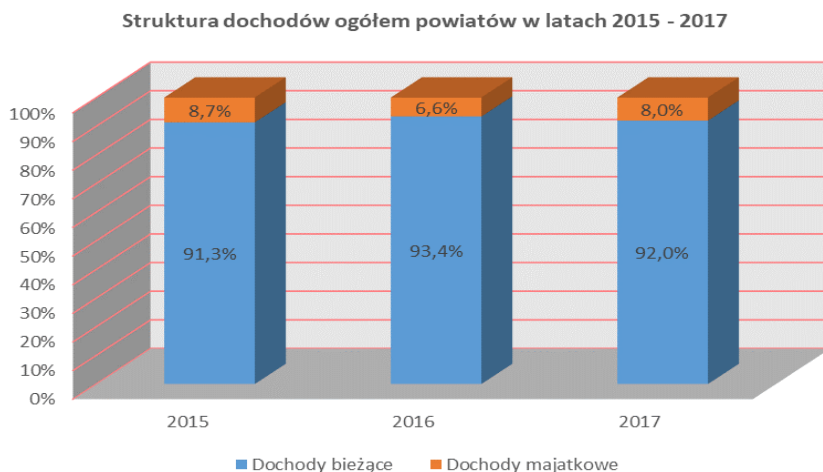
Dochody bieżące powiatów w latach 2015-2017 przedstawia poniższa tabela

Wyszczególnienie	Wykonanie			Dynamika		
	2015	2016	2017	3 : 2	4 : 3	4 : 2
	mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
DOCHODY ogółem	23 681	23 948	25 389	101,1	106,0	107,2
Dochody bieżące z tego:	21 630	22 366	23 350	103,4	104,4	108,0
PIT	4 166	4 509	4 950	108,2	109,8	118,8
CIT	158	162	180	102,5	111,1	113,9
Dotacje na zadania bieżące	3 950	3 866	4 424	97,9	114,4	112,0
Subwencja ogólna	9 962	10 108	10 116	101,5	100,1	101,5
Pozostałe dochody bieżące	3 395	3 721	3 680	109,6	98,9	108,4

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów powiatów za lata 2015-2017 (Min. Fin.)

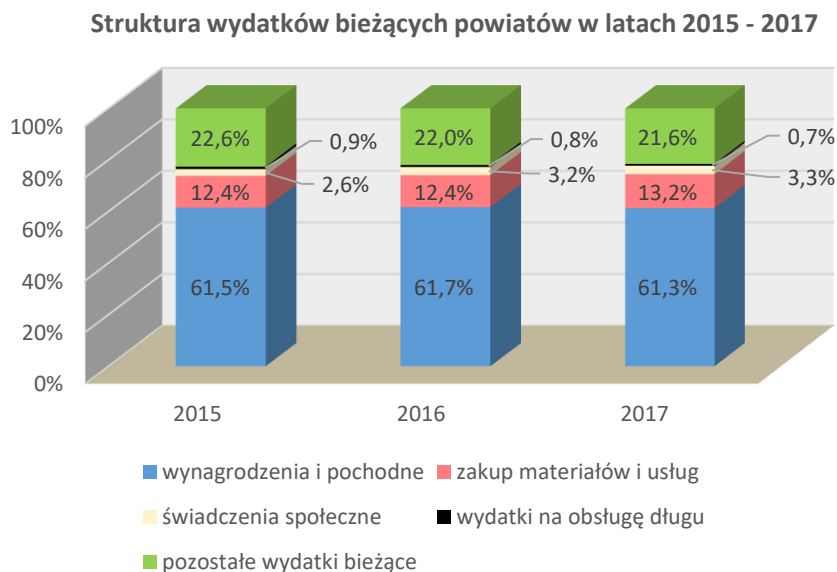
W 2017 r., w stosunku do 2016 r., dochody bieżące powiatów były wyższe o 4,4%, a w porównaniu do 2015 r. wzrosły do 8,0%. Dochody ogółem były wyższe w odniesieniu do wykonanych dochodów ogółem w 2016 r. o 6,0%, a w porównaniu do 2015 roku były wyższe o 7,2%.

W 2017 r. najwyższą dynamikę dochodów bieżących powiaty uzyskały z dotacji na zadania bieżące – 14,4%, z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób prawnych – 11,1%, z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych - 9,8%.

W strukturze dochodów ogółem powiatów udział dochodów bieżących w 2017 r. wyniósł 92,0%, natomiast zwiększył się udział dochodów majątkowych z 6,6% w 2016 r. do 8,0% w 2017 r.

2. Wydatki bieżące

Wśród wydatków bieżących zrealizowanych przez powiaty w 2017 r. przeważały wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń – 61,3%, pozostałe wydatki – 21,6% oraz zakup materiałów i usług – 13,2%. Wydatki powiatów w tych grupach stanowiły łącznie 96,1% wydatków bieżących.

Wydatki bieżące powiatów w latach 2015-2017 przedstawia poniższa tabela

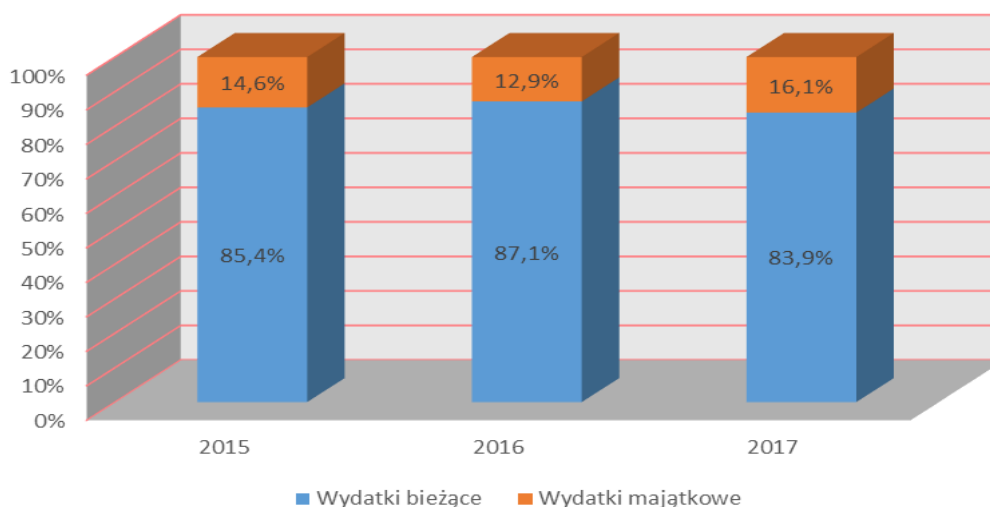
Wyszczególnienie	Wykonanie			Dynamika		
	2015	2016	2017	3 : 2	4 : 3	4 : 2
	mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
WYDATKI ogółem	23 444	23 301	25 360	99,4	108,8	108,2
Wydatki bieżące z tego:	20 017	20 302	21 277	101,4	104,8	106,3
wynagrodzenia i pochodne	12 302	12 518	13 035	101,8	104,1	106,0
zakup materiałów i usług	2 479	2 523	2 809	101,8	111,3	113,3
świadczenia społeczne	524	644	696	122,9	108,1	132,8
wydatki na obsługę długu	179	156	151	87,2	96,8	84,4
pozostałe wydatki bieżące	4 533	4 462	4 586	98,4	102,8	101,2

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów powiatów za lata 2015-2017 (Min. Fin.)

W 2017 r., w stosunku do 2016 r., wydatki bieżące powiatów zwiększyły się o 4,8%, zaś w porównaniu do 2015 r. o 6,3%. W porównaniu do 2016 r. wydatki ogółem zwiększyły się o 8,8%, natomiast w stosunku do 2015 r. o 8,2%.

W omawianych latach zanotowano wzrost wydatków na świadczenia społeczne. Wykonanie wydatków z tego tytułu w 2017 r. było wyższe o 8,1% w porównaniu z 2016 r. i o 32,8% w odniesieniu do 2015 r.

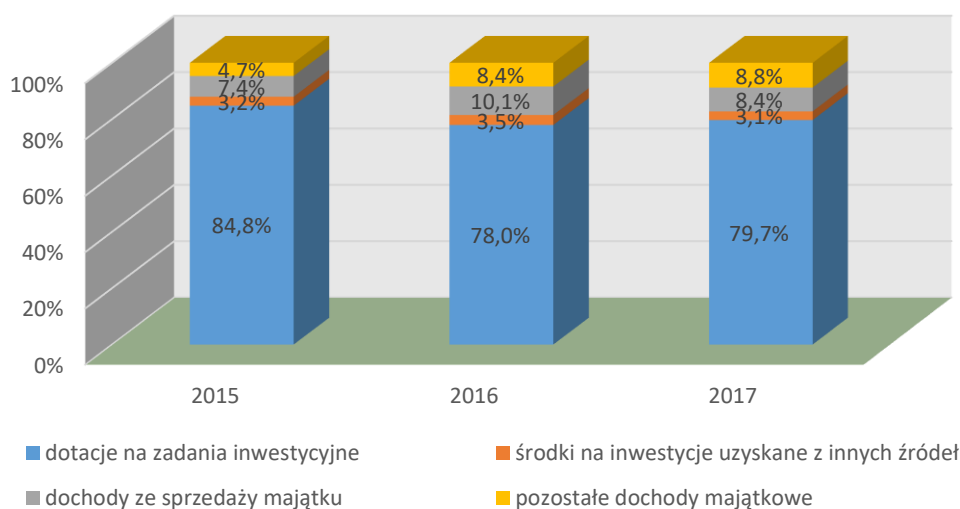
Struktura wydatków ogółem powiatów w latach 2015 - 2017

W 2017 r. udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem powiatów zmniejszył się w porównaniu do 2016 r. z 87,1% do 83,9%.

3. Dochody majątkowe

Struktura dochodów majątkowych powiatów w latach 2015 - 2017

W dochodach majątkowych powiatów największy udział stanowiły w 2017 r. dotacje na zadania inwestycyjne – 79,7%, pozostałe dochody majątkowe – 8,8% i dochody ze sprzedaży majątku - 8,4%. Udział środków na inwestycje uzyskane z innych źródeł w 2017 r. stanowił 3,1% dochodów majątkowych.

W stosunku do roku 2016, w roku 2017 w strukturze dochodów majątkowych powiatów zwiększył się udział dotacji na zadania inwestycyjne - z 78,0% r. do 79,7% i pozostałe dochody majątkowe o 0,4%.

Dochody majątkowe powiatów w latach 2015-2017 przedstawia poniższa tabela

Wyszczególnienie	Wykonanie			Dynamika		
	2015	2016	2017	3 : 2	4 : 3	4 : 2
	mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
DOCHODY ogółem, w tym:	23 681	23 948	25 389	101,1	106,0	107,2
Dochody majątkowe, z tego:	2 051	1 582	2 038	77,1	128,8	99,4
dotacje na zadania inwestycyjne	1 739	1 234	1 624	71,0	131,6	93,4
środki na inwestycje uzyskane z innych źródeł	65	56	63	86,2	112,5	96,9
dochody ze sprzedaży majątku	151	160	172	106,0	107,5	113,9
pozostałe dochody majątkowe	96	133	179	138,5	134,6	186,5

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów powiatów za lata 2015-2017 (Min. Fin.)

W 2017 r. dochody majątkowe zostały zrealizowane na poziomie wyższym niż w 2016 r. o 28,8%.

Spośród dochodów majątkowych w 2017 r., w odniesieniu do 2016 r., zwiększyły się dochody z dotacji na zadania inwestycyjne o 31,6%, środki na inwestycje uzyskane z innych źródeł o 12,5%, dochody ze sprzedaży majątku o 7,5% oraz pozostałe dochody majątkowe o 34,6%.

4. Wydatki majątkowe

Wydatki majątkowe powiatów w latach 2015-2017 przedstawiały się następująco:

	Wykonanie			Dynamika		
	2015	2016	2017	(3:2)	(4:3)	(4:2)
	w mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Wydatki majątkowe	3 427	2 998	4 083	87,5	136,2	119,1
w tym: wydatki inwestycyjne	3 384	2 963	4 021	87,6	135,7	118,8

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów powiatów za lata 2015-2017 (Min. Fin.)

W 2017 r., w stosunku do 2016 r., wydatki majątkowe powiatów zwiększyły się o 36,2%, a w porównaniu do 2015 r. o 19,1%. Wydatki inwestycyjne w roku 2017 zwiększyły się w stosunku do roku 2016 o 35,7%, zaś w porównaniu z rokiem 2015 o 18,8%.

5. Wynik budżetów powiatów

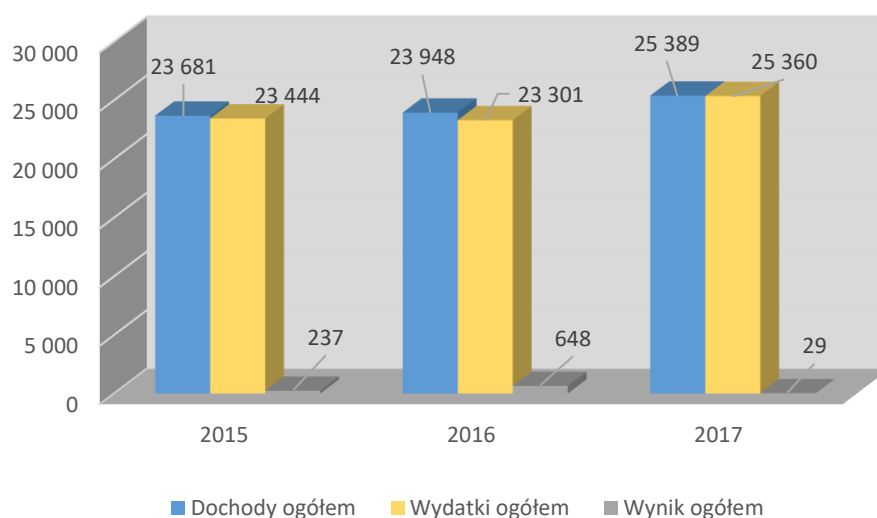
Dochody, wydatki oraz wynik powiatów w latach 2015-2017 w podziale na bieżące i majątkowe przedstawia poniższa tabela

Wyszczególnienie	Wykonanie			Dynamika		
	2015	2016	2017	3 : 2	4 : 3	4 : 2
	mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
I. DOCHODY ogółem	23 681	23 948	25 389	101,1	106,0	107,2
I.1. Dochody bieżące	21 630	22 366	23 350	103,4	104,4	108,0
I.2. Dochody majątkowe	2 051	1 582	2 038	77,1	128,8	99,4
II. WYDATKI ogółem	23 444	23 301	25 360	99,4	108,8	108,2
II.1. Wydatki bieżące	20 017	20 302	21 277	101,4	104,8	106,3
II.2. Wydatki majątkowe	3 427	2 998	4 083	87,5	136,2	119,1
III. WYNIK (I-II)	237	648	29	-	-	-
WYNIK BIEŻĄCY (I.1-II.1)	1 613	2 063	2 073	-	-	-
WYNIK MAJĄTKOWY (I.2-II.2)	-1 376	-1 416	-2 045	-	-	-

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów powiatów za lata 2015-2017 (Min. Fin.)

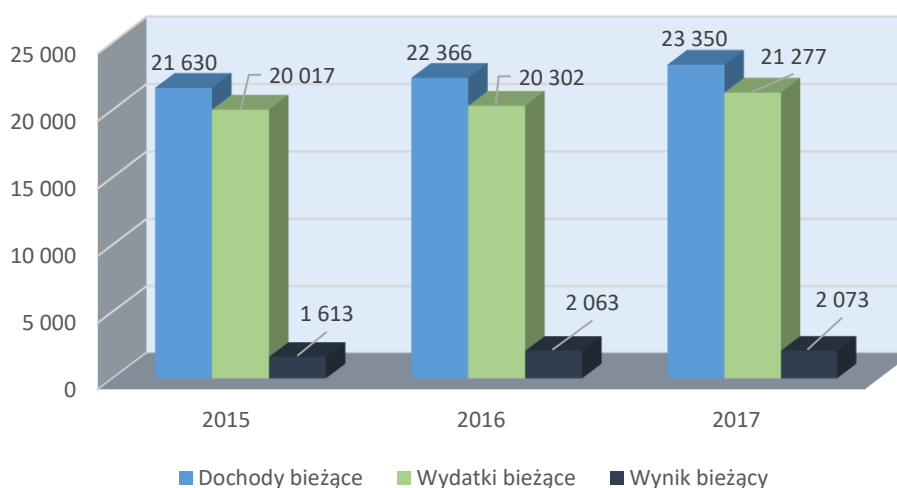
Nadwyżka operacyjna (dochody bieżące - wydatki bieżące) w powiatach w 2017 r., w porównaniu z 2016 r., zwiększyła się o 10 mln zł, natomiast wynik majątkowy (dochody majątkowe - wydatki majątkowe) wyniósł in minus 2.045 mln zł.

Dochody, wydatki i wynik powiatów w latach 2015 - 2017
(w mln zł)

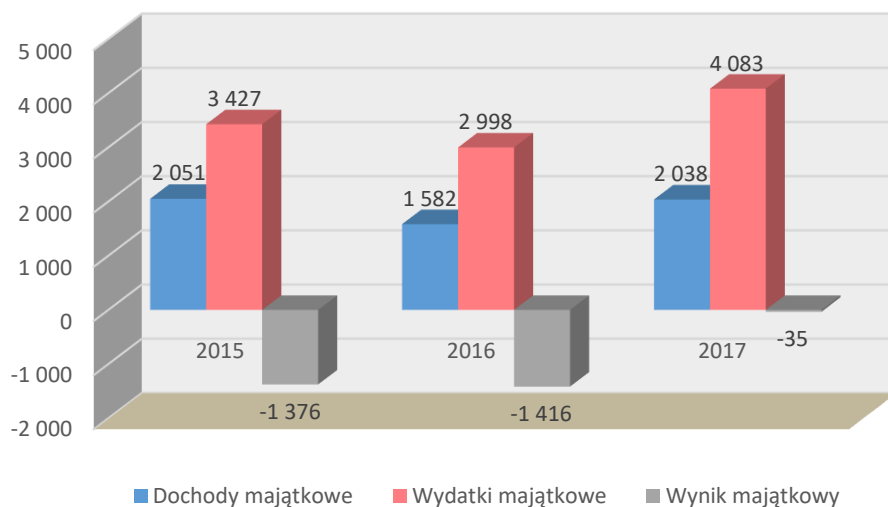
W 2017 r. budżety powiatów zamknęły się zbiorczo nadwyżką w kwocie 29 mln zł.

Dochody, wydatki i wynik bieżący powiatów w latach 2015 - 2017
(w mln zł)

Dochody bieżące powiatów w 2017 r. zwiększyły się o 4,4% w stosunku do 2016 r.

Dochody, wydatki i wynik majątkowy powiatów
w latach 2015 - 2017 (w mln zł)

W 2017 r. wydatki majątkowe w powiatach zostały zrealizowane na poziomie 4 083 mln zł, z czego 2 038 mln zł, tj. 49,9% mogło być sfinansowane z dochodów majątkowych.

W poniższym zestawieniu przedstawiono dane dotyczące liczby powiatów według osiągniętego wyniku bieżącego w latach 2015-2017

Wyszczególnienie	Liczba powiatów wg osiągniętego wyniku bieżącego		
	2015	2016	2017
Dodatni wynik bieżący (nadwyżka operacyjna)	312	311	312
Ujemny wynik bieżący (deficyt operacyjny)	2	3	2

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów powiatów za lata 2015-2017 (Min. Fin.)

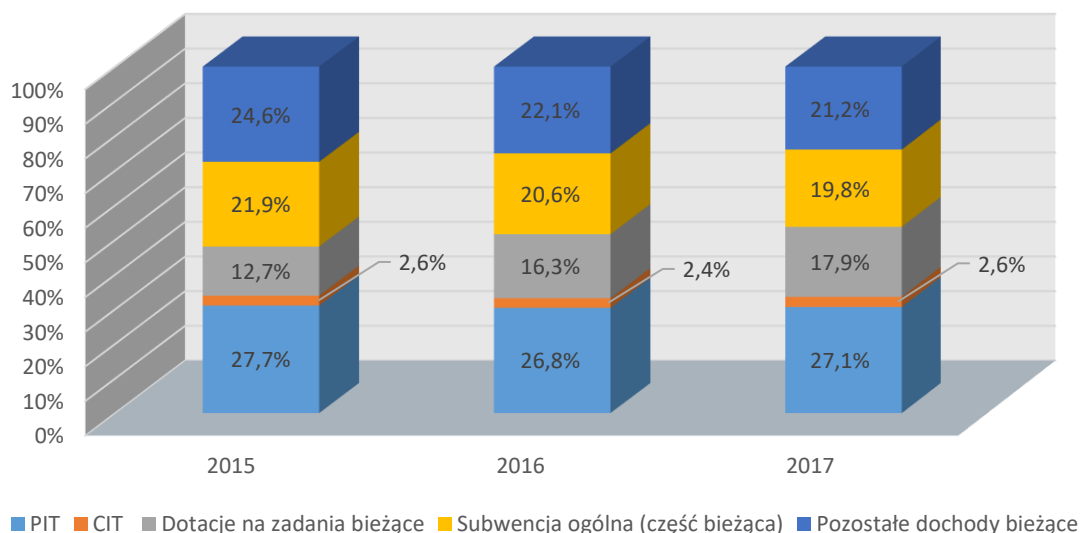
Liczba jednostek, które osiągnęły deficyt operacyjny w roku 2017 zmniejszyła się w stosunku do roku 2016 o 1 powiat.

Część IV

Wykonanie budżetów miast na prawach powiatu

1. Dochody bieżące

Struktura dochodów bieżących miast na prawach powiatu w latach 2015 - 2017

W strukturze dochodów bieżących miast na prawach powiatu w 2017 r. największy udział stanowiły: dochody uzyskiwane z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych 27,1%, pozostałe dochody bieżące 21,2% oraz subwencja ogólna 19,8%.

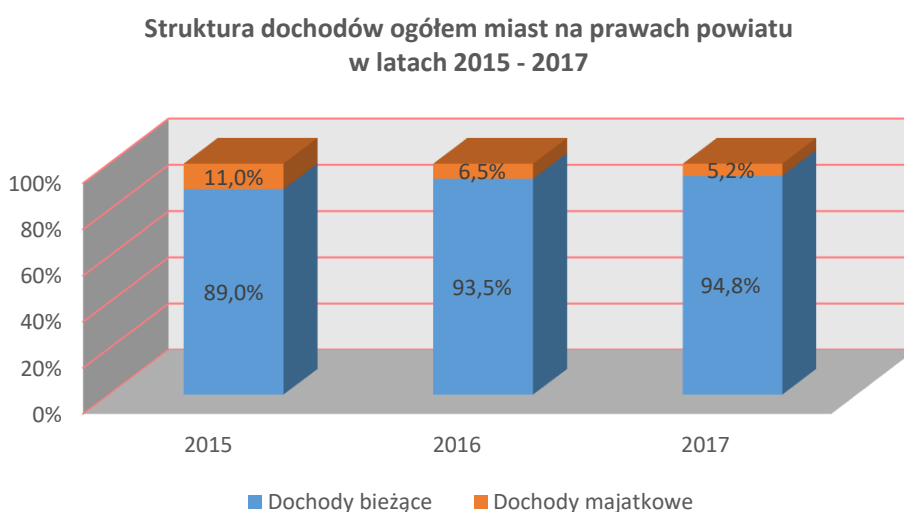
Dochody bieżące miast na prawach powiatu w latach 2015-2017 przedstawia poniższa tabela

Wyszczególnienie	Wykonanie			Dynamika		
	2015	2016	2017	3 : 2	4 : 3	4 : 2
	mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
DOCHODY ogółem	70 560	74 420	78 530	105,5	105,5	111,3
Dochody bieżące z tego:	62 777	69 568	74 432	110,8	107,0	118,6
PIT	17 415	18 659	20 196	107,1	108,2	116,0
CIT	1 602	1 699	1 929	106,1	113,5	120,4
Podatek od nieruchomości	7 944	11 344	13 330	142,8	117,5	167,8
Dotacje na zadania bieżące	6 671	8 148	8 456	122,1	103,8	126,8
Subwencja ogólna	13 721	14 332	14 716	104,5	102,7	107,3
Pozostałe dochody bieżące	15 423	15 386	15 805	99,8	102,7	102,5

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za lata 2015-2017 (Min. Fin.)

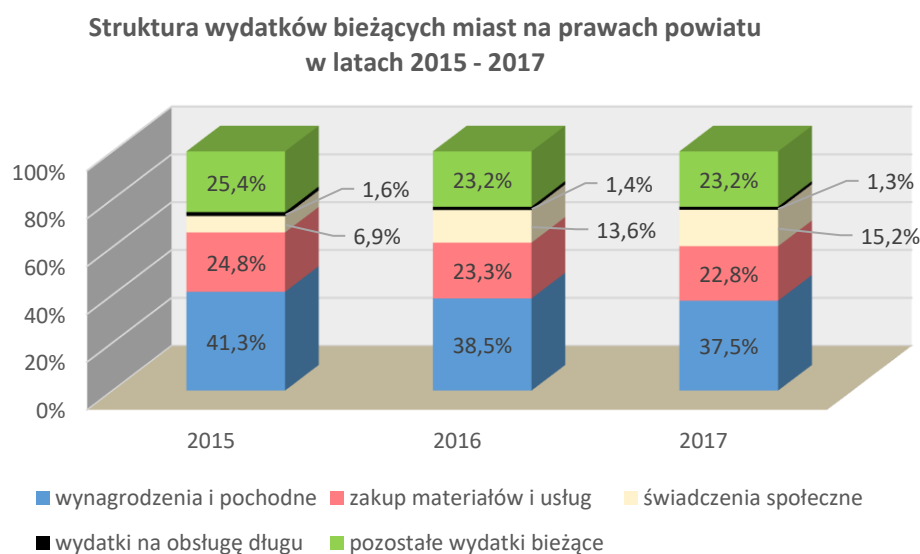
W 2017 r., w stosunku do 2016 r., dochody bieżące miast na prawach powiatu wzrosły o 7,0%, a w porównaniu do 2015 r. o 18,6%, podczas gdy dochody ogółem wzrosły odpowiednio o 5,5% i o 11,3%.

W 2017 r. najwyższą dynamikę dochodów bieżących w miastach na prawach powiatu można zauważyć w podatku od nieruchomości - 117,5%. Dochody z tytułu udziału w podatku dochodowego od osób prawnych, w porównaniu z rokiem 2016, wzrosły o 13,5%, zaś dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych o 8,2%.

W porównaniu do 2016 r., w 2017 r., w strukturze dochodów ogółem, w miastach na prawach powiatu, udział dochodów bieżących wzrósł o 1,3 punktu procentowego.

2. Wydatki bieżące

W 2017 r., w strukturze wydatków bieżących miast na prawach powiatu przeważały wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń (37,5%), pozostałe wydatki bieżące (23,2%) oraz zakup materiałów i usług (22,8%). Wydatki miast na prawach powiatu w tych grupach stanowiły łącznie 83,5% wydatków bieżących.

Wydatki bieżące miast na prawach powiatu w latach 2015-2017 przedstawia poniższa tabela

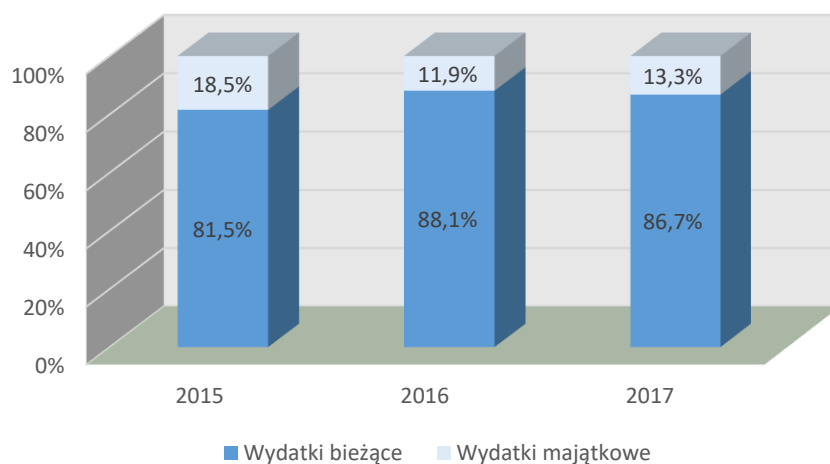
Wyszczególnienie	Wykonanie			Dynamika		
	2015	2016	2017	3 : 2	4 : 3	4 : 2
	mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
WYDATKI ogółem	69 824	71 942	78 504	103,0	109,1	112,4
Wydatki bieżące z tego:	56 928	63 373	68 096	111,3	107,5	119,6
wynagrodzenia i pochodne	23 483	24 396	25 568	103,9	104,8	108,9
zakup materiałów i usług	14 125	14 770	15 513	104,6	105,0	109,8
świadczenia społeczne	3 916	8 636	10 356	220,5	119,9	264,5
wydatki na obsługę długu	922	886	875	96,1	98,8	94,9
pozostałe wydatki bieżące	14 481	14 686	15 784	101,4	107,5	109,0

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za lata 2015-2017 (Min. Fin.)

W 2017 r., w stosunku do 2016 r., wydatki bieżące miast na prawach powiatu wzrosły zbiorczo o 7,5%, a w porównaniu do 2015 r. o 19,6%, a wydatki ogółem wzrosły odpowiednio o 9,1% i o 12,4%.

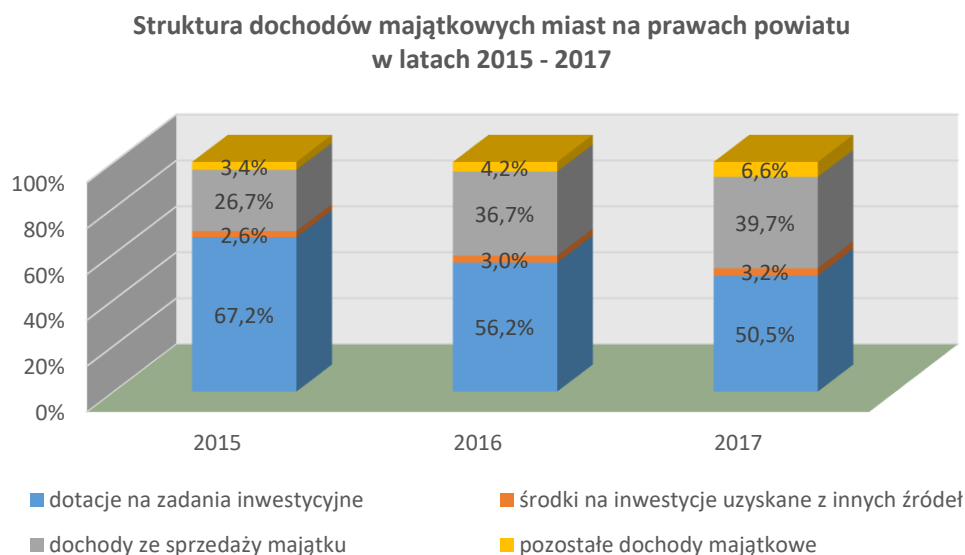
W 2017 r., w porównaniu do 2016 r., wykonanie wydatków z tytułu obsługi długu było niższe o 1,2%, a w stosunku do 2015 r. o 5,1%. W relacji 2017 r. do 2015 r. największy wzrost odnotowano w wydatkach na świadczenia społeczne – 264,5%.

Struktura wydatków ogółem miast na prawach powiatu w latach 2015 - 2017

W strukturze wykonanych wydatków ogółem miast na prawach powiatu udział wydatków bieżących zmniejszył się z 88,1% w 2016 r. do 86,7% w 2017 r.

3. Dochody majątkowe

W 2017 r. w dochodach majątkowych miast na prawach powiatu największy udział stanowiły dotacje na zadania inwestycyjne – 50,5% oraz dochody ze sprzedaży majątku – 39,7%.

Dochody majątkowe miast na prawach powiatu w latach 2015-2017 przedstawia poniższa tabela

Wyszczególnienie	Wykonanie			Dynamika		
	2015	2016	2017	3 : 2	4 : 3	4 : 2
	mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
DOCHODY ogółem	70 560	74 420	78 530	105,5	105,5	111,3
Dochody majątkowe w tym:	7 783	4 852	4 097	62,3	84,4	52,6
dotacje na zadania inwestycyjne	5 233	2 726	2 067	52,1	75,8	39,5
środki na inwestycje uzyskane z innych źródeł	204	146	133	71,6	91,1	65,2
dochody ze sprzedaży majątku	2 078	1 779	1 628	85,6	91,5	78,3
pozostałe dochody majątkowe	268	202	269	75,4	133,2	100,4

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za lata 2015-2017 (Min. Fin.)

W 2017 r., w stosunku do 2016 r., dochody majątkowe miast na prawach powiatu zmniejszyły się o 15,6%, natomiast w porównaniu do 2015 r. o 47,4%.

Spośród dochodów majątkowych w 2017 r., w porównaniu do 2016 r., największy spadek odnotowano w dotacjach na zadania inwestycyjne – o 24,2%.

4. Wydatki majątkowe

Wydatki majątkowe miast na prawach powiatu w latach 2015-2017 przedstawiały się następująco:

	Wykonanie			Dynamika		
	2015	2016	2017	(3:2)	(4:3)	(4:2)
	w mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Wydatki majątkowe	12 897	8 568	10 408	66,4	121,5	80,7
w tym: wydatki inwestycyjne	12 212	7 713	9 410	63,2	122,0	77,1

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za lata 2015-2017 (Min. Fin.)

W 2017 r., w stosunku do 2015 r., wydatki majątkowe miast na prawach powiatu zwiększyły się o 21,5%, a w porównaniu do 2016 r., zmniejszyły się o 19,3%.

Wydatki inwestycyjne w porównaniu do roku 2016 zwiększyły się o 22,0%, zaś w porównaniu do roku 2015 zmniejszyły się o 22,9%.

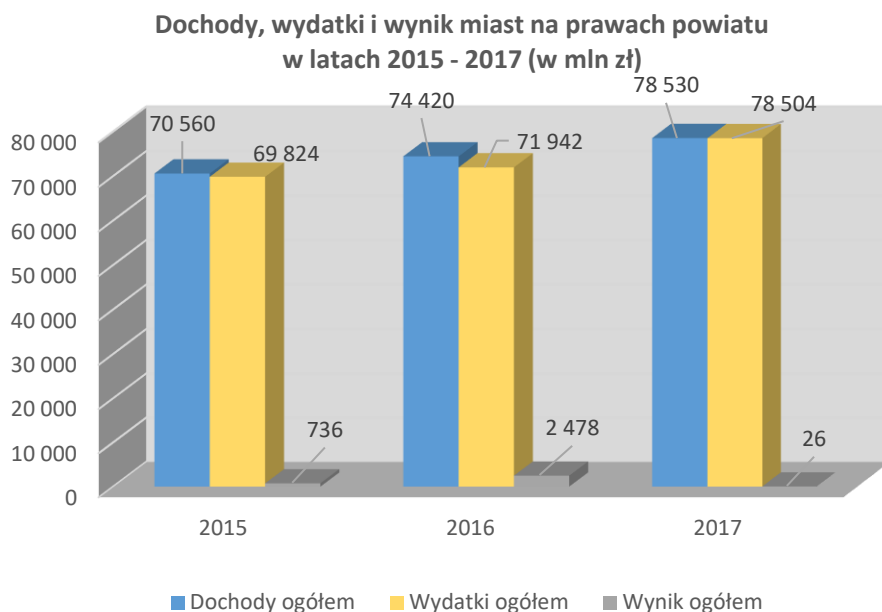
5. Wynik budżetów miast na prawach powiatu

Dochody, wydatki oraz wynik miast na prawach powiatu w latach 2015-2017 w podziale na dochody i wydatki bieżące i majątkowe przedstawia poniższa tabela

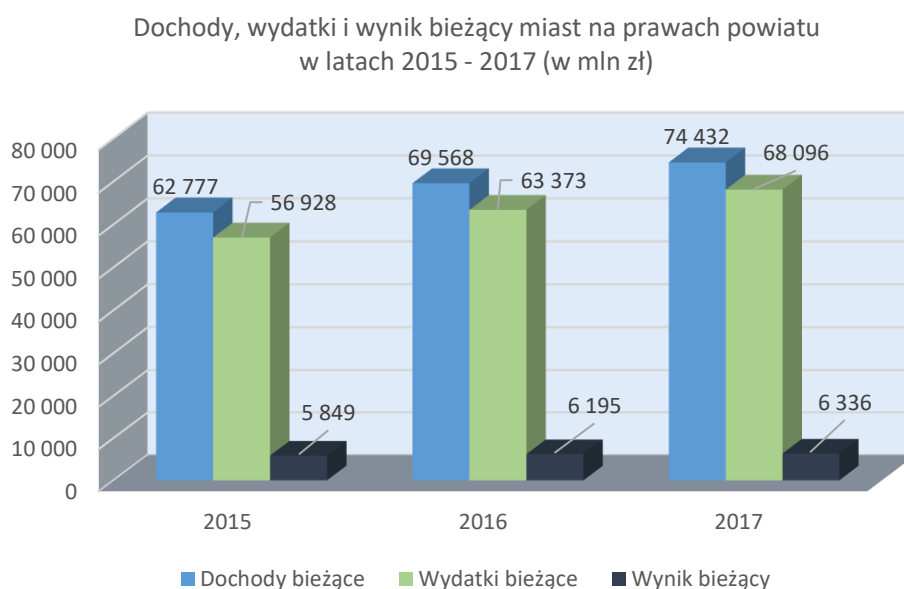
Wyszczególnienie	Wykonanie			Dynamika		
	2015	2016	2017	3 : 2	4 : 3	4 : 2
	mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
I. DOCHODY ogółem	70 560	74 420	78 530	105,5	105,5	111,3
I.1. Dochody bieżące	62 777	69 568	74 432	110,8	107,0	118,6
I.2. Dochody majątkowe	7 783	4 852	4 097	62,3	84,4	52,6
II. WYDATKI ogółem	69 824	71 942	78 504	103,0	109,1	112,4
II.1. Wydatki bieżące	56 928	63 373	68 096	111,3	107,5	80,7
II.2. Wydatki majątkowe	12 897	8 568	10 408	66,4	121,5	119,6
III. WYNIK OGÓLEM (I–II)	736	2 478	26	-	-	-
WYNIK BIEŻĄCY (I.1–II.1)	5 849	6 195	6 336	-	-	-
WYNIK MAJĄTKOWY (I.2–II.2)	-5 114	-3 716	-6 311	-	-	-

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za lata 2015-2017 (Min. Fin.)

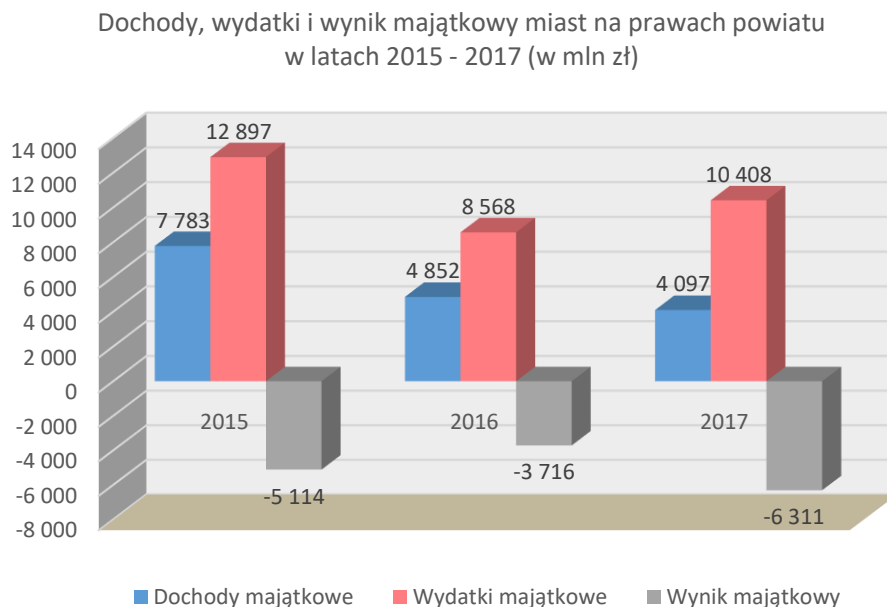
Nadwyżka operacyjna w miastach na prawach powiatu w 2017 r. zwiększyła się w porównaniu do 2016 r. o 141 mln zł, a ujemny wynik majątkowy (dochody majątkowe - wydatki majątkowe) zwiększył się w tym czasie o 2.595 mln zł.

Budżety miast na prawach powiatu w 2017 r. zamknęły się nadwyżką w wysokości 26 mln zł.

W latach 2015-2017 miasta na prawach powiatu wypracowały nadwyżkę operacyjną, która w 2015 r. wyniosła 5.849 mln zł, w 2016 r. 6.195 mln zł i w 2017 r. 6.336 mln zł.

W 2017 r. wydatki majątkowe w miastach na prawach powiatu zostały zrealizowane na poziomie 10.408 mln zł, z czego 4.097 mln zł, tj. 39,4% mogło być sfinansowane z dochodów majątkowych.

W poniższym zestawieniu przedstawiono dane dotyczące liczby miast na prawach powiatu według osiągniętego wyniku bieżącego w latach 2015-2017.

Wyszczególnienie	Liczba miast na prawach powiatu wg osiągniętego wyniku bieżącego		
	2015	2016	2017
Dodatni wynik bieżący (nadwyżka operacyjna)	66	66	65
Ujemny wynik bieżący (deficyt operacyjny)	0	0	1

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za lata 2015-2017 (Min. Fin.)

W 2017 r. 65 miast na prawach powiatu wykazało dodatni wynik bieżący, a jedno miasto wykazało deficyt operacyjny.

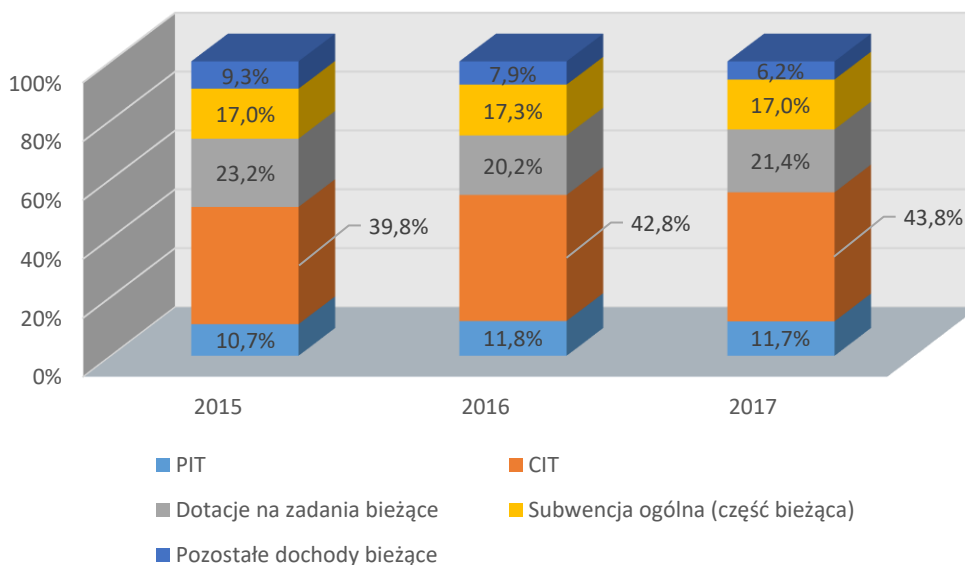
Szczegółowe dane w zakresie realizacji budżetów dotyczące poszczególnych miast na prawach powiatu przedstawiono w załącznikach.

Część V

Wykonanie budżetów województw

1. Dochody bieżące

Struktura dochodów bieżących województw w latach 2015 - 2017

W strukturze dochodów bieżących województw w 2017 r. największy udział stanowiły: dochody uzyskane z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych 43,8%, dotacje na zadania bieżące 21,4%, subwencja ogólna 17,0%.

W poniższym zestawieniu przedstawiono zbiorcze dane dotyczące wykonanych dochodów bieżących województw w latach 2015-2017

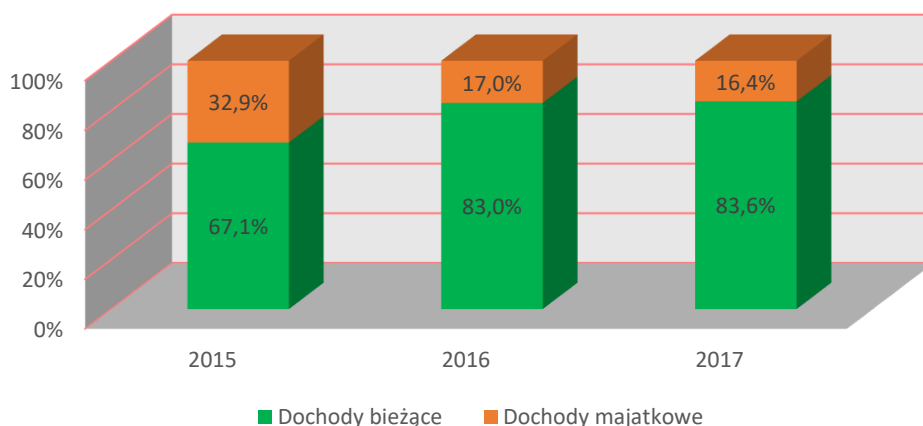
Wyszczególnienie	Wykonanie			Dynamika		
	2015	2016	2017	(3:2)	(4:3)	(4:2)
	mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
DOCHODY OGÓŁEM, w tym:	17 110	13 506	14 771	78,9	109,4	86,3
Dochody bieżące, z tego:	11 474	11 213	12 353	97,7	110,2	107,7
PIT	1 230	1 324	1 443	107,6	109,0	117,3
CIT	4 564	4 802	5 410	105,2	112,7	118,5
Dotacje na zadania bieżące	2 666	2 262	2 643	84,8	116,8	99,1
Subwencja ogólna (część bieżąca)	1 947	1 938	2 096	99,5	108,2	107,7
Pozostałe dochody bieżące	1 067	887	761	83,1	85,8	71,3

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów województw za lata 2015-2017 (Min. Fin.)

W 2017 r., w stosunku do 2016 r., dochody bieżące zwiększyły się o 10,2%, a w porównaniu do 2015 r. o 7,7%. Dochody ogółem w 2017 r. zwiększyły się w stosunku do 2016 r. o 9,4%, a w stosunku do 2015 r. zmniejszyły się o 13,7%.

Wśród dochodów bieżących zrealizowanych przez województwa w 2017 r., w porównaniu do 2016 r., nastąpił wzrost dochodów z dotacji na zadania bieżące o 16,8%, z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych o 12,7% oraz z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych o 9,0%.

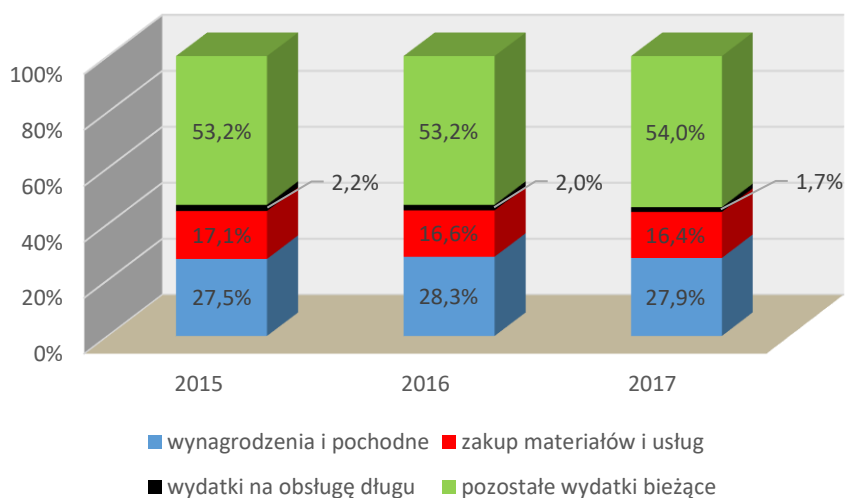
Struktura dochodów ogółem województw w latach 2015 - 2017

Udział dochodów bieżących województw w strukturze dochodów ogółem zwiększył się z 83,0% w roku 2016 do 83,6% w roku 2017.

2. Wydatki bieżące

Struktura wydatków bieżących województw w latach 2015 - 2017

W strukturze wydatków bieżących województw w 2017 r. przeważały pozostałe wydatki stanowiące 54,0% tych wydatków. Wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń stanowiły 27,9%, wydatki na zakup materiałów i usług 16,4%.

Wydatki bieżące województw w latach 2015-2017 przedstawia poniższa tabela

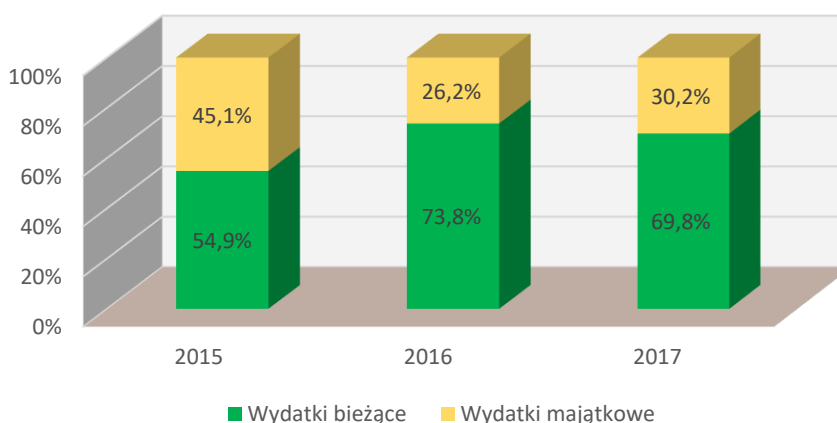
Wyszczególnienie	Wykonanie			Dynamika		
	2015	2016	2017	(3:2)	(4:3)	(4:2)
	mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
WYDATKI OGÓLEM, w tym:	17 203	12 617	14 317	73,3	113,5	83,2
Wydatki bieżące, z tego:	9 440	9 307	9 990	98,6	107,3	105,8
Wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń	2 599	2 634	2 783	101,3	105,7	107,1
Zakup materiałów i usług	1 617	1 541	1 643	95,3	106,6	101,6
Wydatki na obsługę długu	206	185	170	89,8	91,9	82,5
Pozostałe wydatki bieżące	5 018	4 947	5 394	98,6	109,0	107,5

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów województw za lata 2015 - 2017 (Min. Fin.)

W 2017 r., w stosunku do 2016 r., wydatki bieżące województw zwiększyły się o 7,3%, a w porównaniu do 2015 r. o 5,8%. Wydatki ogółem w 2017 r., w stosunku do 2016 r., zwiększyły się o 13,5%, a stosunku do 2015 r. zmniejszyły się o 16,8%.

Wśród wydatków bieżących zrealizowanych przez województwa w 2017 r., w porównaniu z 2016 r., wzrosły wydatki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń – o 5,7%, wydatki na zakup materiałów i usług – o 6,6% oraz pozostałe wydatki bieżące – o 9,0%, natomiast o 8,1% zmniejszyły się wydatki przeznaczone na obsługę długu.

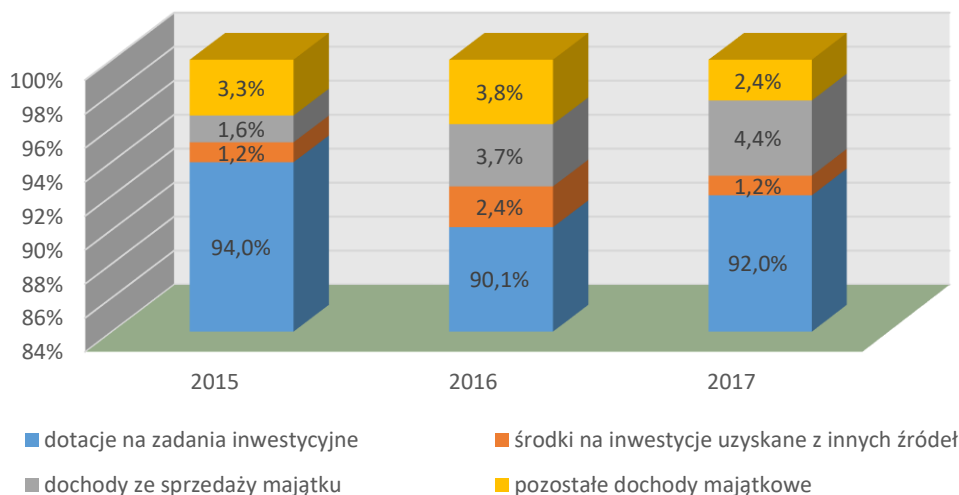
Struktura wydatków ogółem województw w latach 2015 - 2017

Udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem województw zmniejszył się z 73,8% w 2016 r. do 69,8% w 2017 r.

3. Dochody majątkowe

Struktura dochodów majątkowych województw w latach 2015 - 2017

W 2017 r. w dochodach majątkowych województw najistotniejszy udział stanowiły dotacje na zadania inwestycyjne – 92,0%. W porównaniu do 2016 r. ich udział zwiększył się o 1,9 punktu procentowego.

Dochody majątkowe województw w latach 2015-2017 przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Wykonanie			Dynamika		
	2015	2016	2017	(3:2)	(4:3)	(4:2)
	mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
DOCHODY OGÓŁEM, w tym:	17 110	13 506	14 771	78,9	109,4	86,3
Dochody majątkowe, z tego:	5 636	2 293	2 418	40,7	105,5	42,9
Dotacje na zadania inwestycyjne	5 296	2 067	2 225	39,0	107,6	42,0
Środki na inwestycje uzyskane z innych źródeł	66	55	28	83,3	50,9	42,4
Dochody ze sprzedaży majątku	89	84	107	94,4	127,4	120,2
Pozostałe dochody majątkowe	185	87	58	47,0	66,7	31,4

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów województw za lata 2015-2017 (Min. Fin.)

W 2017 r., w stosunku do 2016 r., dochody majątkowe województw zwiększyły się o 5,5%, a w porównaniu do 2015 r. zmniejszyły się o 57,1%.

4. Wydatki majątkowe

Wydatki majątkowe województw w latach 2015-2017 przedstawiały się następująco:

	Wykonanie			Dynamika		
	2015	2016	2017	(3:2)	(4:3)	(4:2)
	w mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Wydatki majątkowe	7 763	3 310	4 327	42,6	130,7	55,7
w tym: wydatki inwestycyjne	7 415	3 083	3 973	41,6	128,9	53,6

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów województw za lata 2015-2017 (Min. Fin.)

W 2017 r., w stosunku do 2016 r., wydatki majątkowe województw zwiększyły się o 30,7%, a w porównaniu do 2015 r. zmniejszyły się o 44,3%. Wydatki inwestycyjne zrealizowane w 2017 r., zwiększyły się o 28,9% w porównaniu do roku 2016, natomiast w porównaniu do roku 2015 zmniejszyły się o 46,4%.

5. Wynik budżetów województw

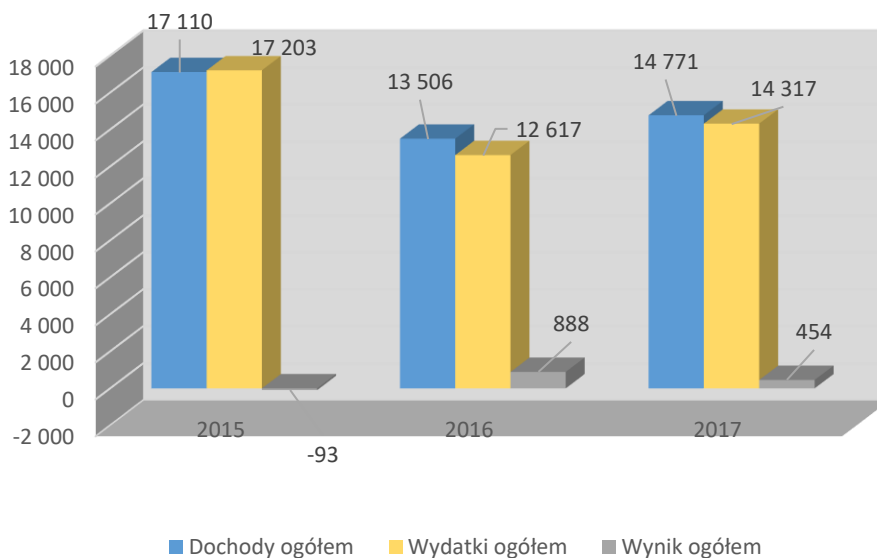
Dochody, wydatki oraz wynik województw w latach 2015-2017 w podziale na bieżące i majątkowe przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Wykonanie			Dynamika		
	2015	2016	2017	(3:2)	(4:3)	(4:2)
	mln zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
I. DOCHODY OGÓŁEM, z tego:	17 110	13 506	14 771	78,9	109,4	86,3
I.1 Dochody bieżące	11 474	11 213	12 353	97,7	110,2	107,7
I.2 Dochody majątkowe	5 636	2 293	2 418	40,7	105,5	42,9
II. WYDATKI OGÓŁEM, z tego:	17 203	12 617	14 317	73,3	113,5	83,2
II.1 Wydatki bieżące	9 440	9 307	9 990	98,6	107,3	105,8
II.2 Wydatki majątkowe	7 763	3 310	4 327	42,6	130,7	50,7
III. WYNIK OGÓŁEM (I-II)	-93	888	454	-	-	-
WYNIK BIEŻĄCY (I.1-II.1)	2 034	1 906	2 363	-	-	-
WYNIK MAJĄTKOWY (I.2-II.2)	-2 127	-1 018	-1 909	-	-	-

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów województw za lata 2015-2017 (Min. Fin.)

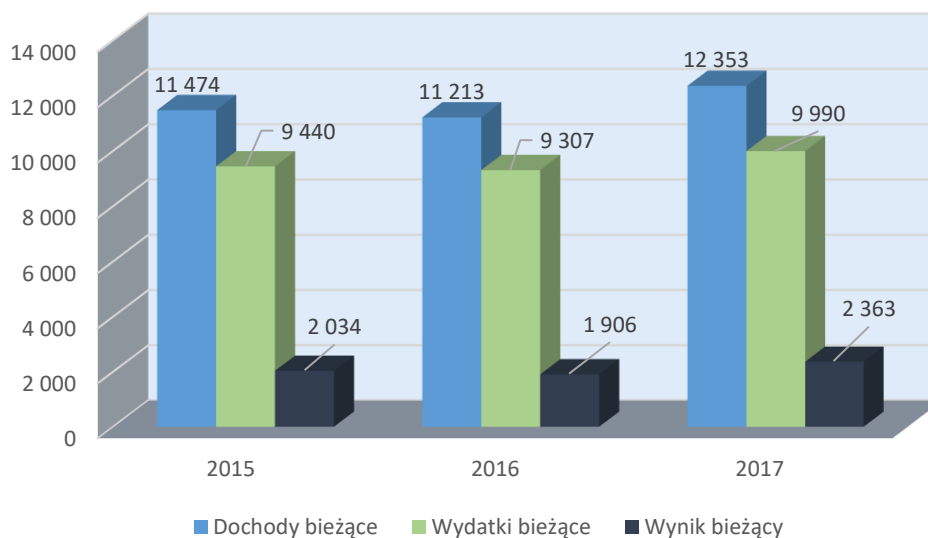
W 2017 r., w porównaniu do 2016 r., nadwyżka bieżąca (dochody bieżące - wydatki bieżące) w województwach zwiększyła się o 457 mln zł.

**Dochody, wydatki i wynik ogółem województw
w latach 2015 - 2017 (w mln zł)**

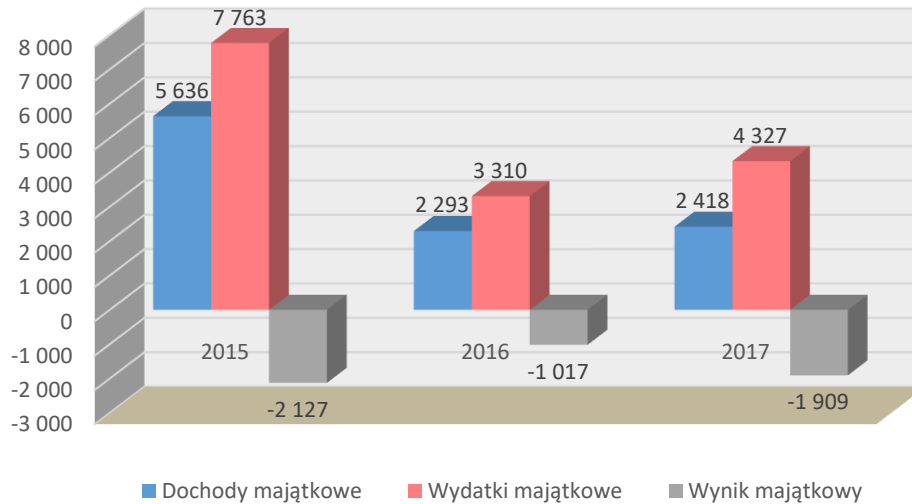
W 2017 r. budżety samorządów województw zamknęły się nadwyżką w wysokości 454 mln zł.

**Dochody, wydatki i wynik bieżący województw w latach 2015 - 2017
(w mln zł)**

W roku 2017, w stosunku do roku 2016, nadwyżka bieżąca samorządów województw wzrosła z kwoty 1.906 mln zł do kwoty 2.363 mln zł.

Dochody, wydatki i wynik majątkowy województw
w latach 2015 - 2017 (w mln zł)

W 2017 r. wydatki majątkowe województw zostały zrealizowane w wysokości 4.327 mln zł, z czego 2.418 mln zł, tj. 55,9% mogło być sfinansowane z dochodów majątkowych.

W poniższym zestawieniu przedstawiono dane dotyczące liczby województw według osiągniętego wyniku bieżącego w latach 2015-2017:

Wyszczególnienie	Liczba województw wg osiągniętego wyniku bieżącego		
	2015	2016	2017
Dodatni wynik bieżący (nadwyżka operacyjna)	16	16	16
Ujemny wynik bieżący (deficyt operacyjny)	0	0	0

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów województw za lata 2015-2017 (Min. Fin.)

W latach 2015 - 2017 wszystkie województwa wykazały nadwyżkę operacyjną.

Szczegółowe dane w zakresie realizacji budżetów dotyczące poszczególnych województw przedstawiono w załącznikach.

Część VI

Relacja z art. 242 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych według danych z WPF

Stosownie do art. 242 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, w 2017 r. jednostki samorządu terytorialnego obowiązane były stosować zasadę zrównoważenia budżetu jednostek samorządu terytorialnego w części bieżącej, zgodnie z którą organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego nie może uchwalić budżetu, w którym planowane wydatki bieżące są wyższe niż planowane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych, tj. środki pieniężne na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego, wynikające z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych. Natomiast na koniec roku budżetowego wykonane wydatki bieżące nie mogły być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki, z zastrzeżeniem w przypadku realizacji zadań bieżących ze środków UE i EFTA. Wówczas, wykonane wydatki bieżące mogły być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki jedynie o kwotę związaną z realizacją wydatków bieżących z udziałem środków UE i EFTA, w przypadku gdy środki te nie zostały przekazane w danym roku budżetowym.

Różnicę między dochodami bieżącymi, a wydatkami bieżącymi przedstawiono w poniższej tabeli:

Wyszczególnienie	Prognoza na rok 2017		Prognoza na rok 2018		Prognoza na rok 2019		Prognoza na rok 2020	
	liczba JST	kwota (tys.zł)	liczba JST	kwota (tys.zł)	liczba JST	kwota (tys.zł)	liczba JST	kwota (tys.zł)
WYNIK	2 806	11 941 593	2 806	19 402 352	2 806	19 786 524	2 806	21 601 916
NADWYŻKA	2 662	12 046 807	2 799	19 406 770	2 798	19 789 997	2 798	21 605 540
DEFICYT	142	-104 907	4	-4 418	3	-3 474	3	-3 624
budżet zrównoważony	2	0	3	0	5	0	5	0

Źródło: Wieloletnia Prognoza Finansowa na lata 2017-2020 (Min.Fin.)

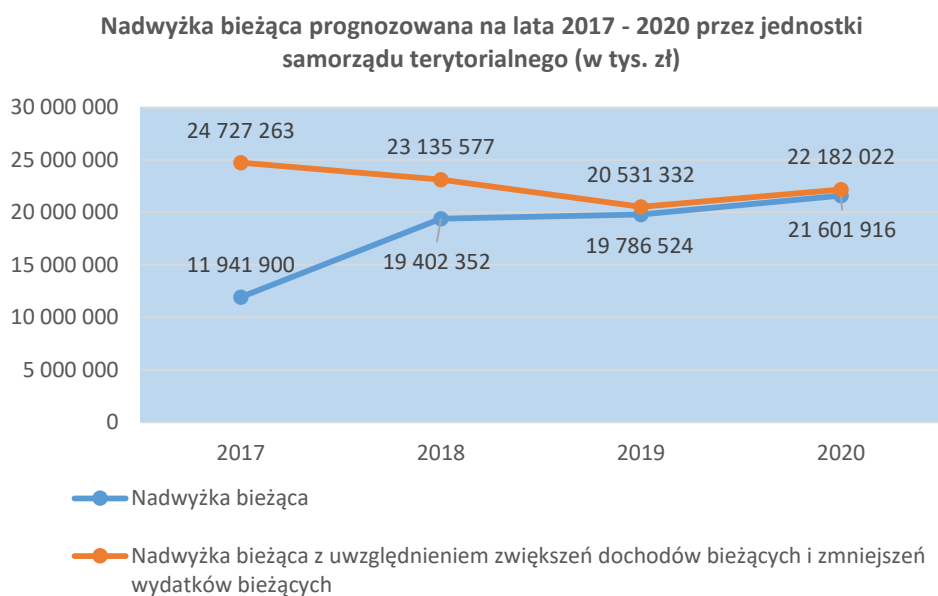
W wieloletniej prognozie finansowej jednostki samorządu terytorialnego na rok 2017 planowały nadwyżkę bieżącą w wysokości 12 047 mln zł.

Różnicę między dochodami bieżącymi, skorygowanymi o środki określone w przepisach, w szczególności powiększone o nadwyżkę z lat ubiegłych i wolne środki, a wydatkami bieżącymi przedstawiono w poniższej tabeli:

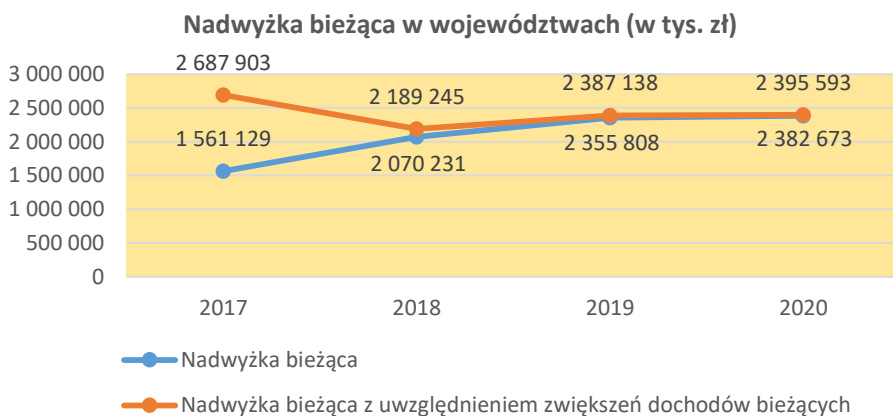
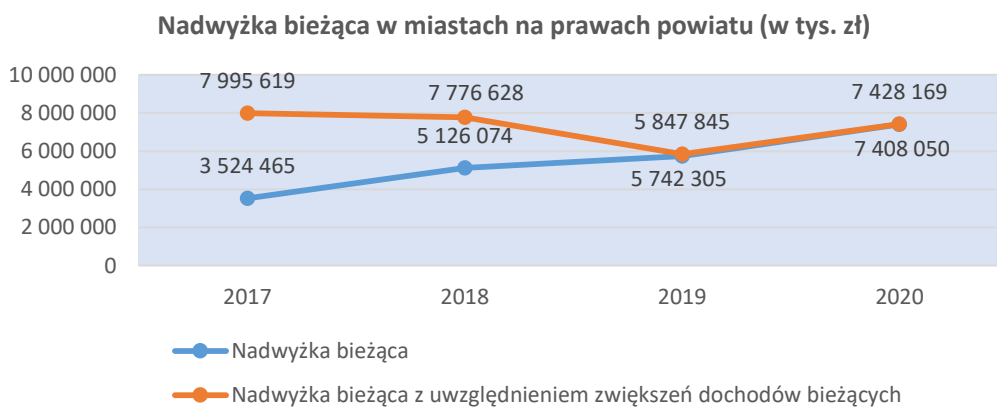
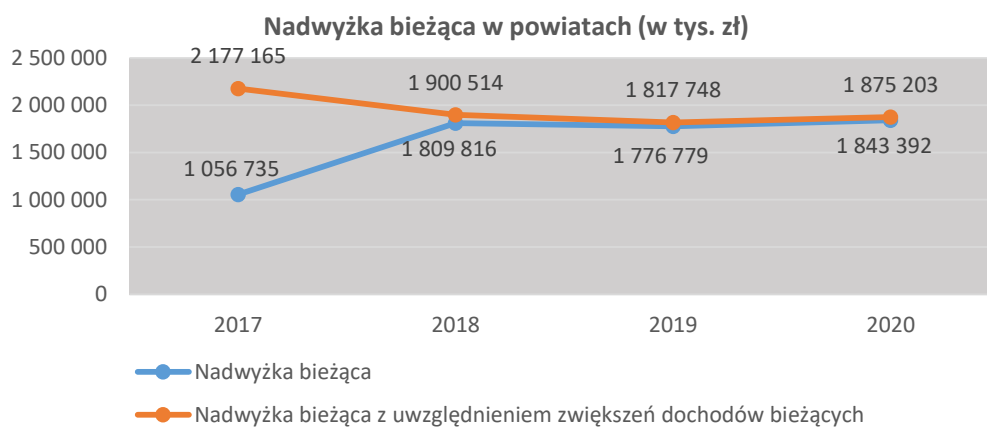
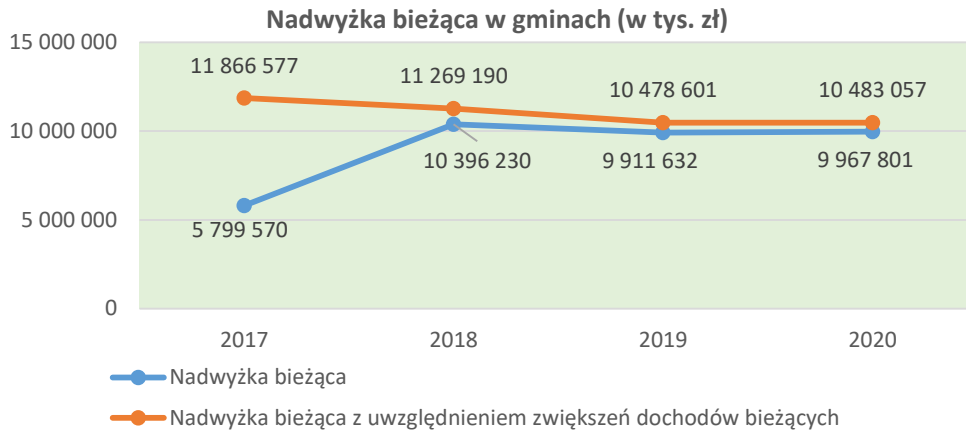
Wyszczególnienie	Prognoza na rok 2017		Prognoza na rok 2018		Prognoza na rok 2019		Prognoza na rok 2020	
	liczba JST	kwota (tys.zł)	liczba JST	kwota (tys.zł)	liczba JST	kwota (tys.zł)	liczba JST	kwota (tys.zł)
WYNIK	2 806	24 727 262	2 806	23 135 577	2 806	20 531 333	2 806	22 182 022
NADWYŻKA	2 801	24 731 302	2 804	23 135 577	2 801	20 531 333	2 802	22 182 022
DEFICYT	4	-4 039	0	0	0	0	0	0
budżet zrównoważony	1	0	2	0	5	0	4	0

Źródło: Wieloletnia Prognoza Finansowa na lata 2017-2020 (Min.Fin.)

Poniżej przedstawiono kwoty planowanej nadwyżki bieżącej oraz nadwyżki bieżącej z uwzględnieniem zwiększeń dochodów bieżących jednostek samorządu terytorialnego w latach 2017-2020 (poz. 8.1. i 8.2 z WPF):

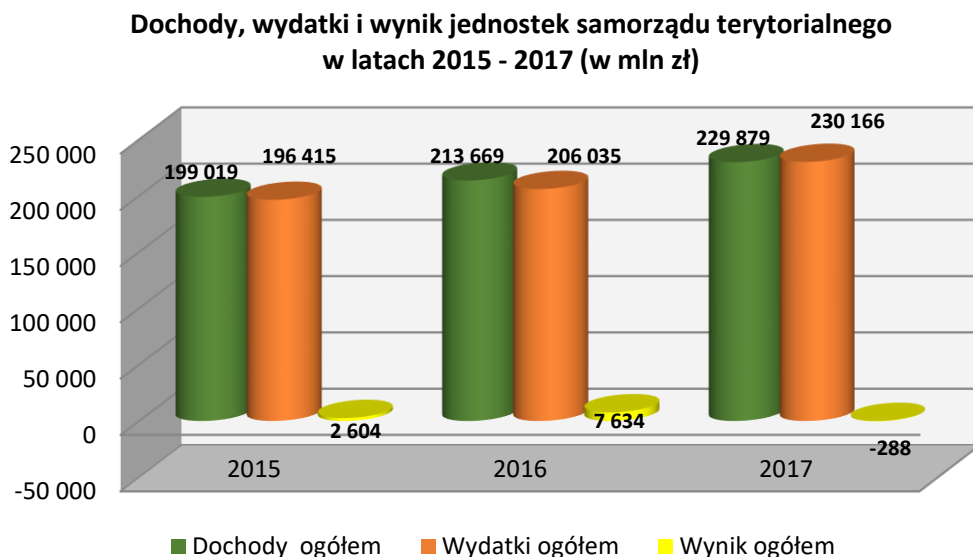
Na poniższych wykresach przedstawiono kwoty planowanej nadwyżki bieżącej oraz nadwyżki bieżącej z uwzględnieniem zwiększeń dochodów bieżących według kategorii jednostek samorządu terytorialnego w latach 2017-2020 (poz. 8.1. i 8.2 z WPF):

Część VII

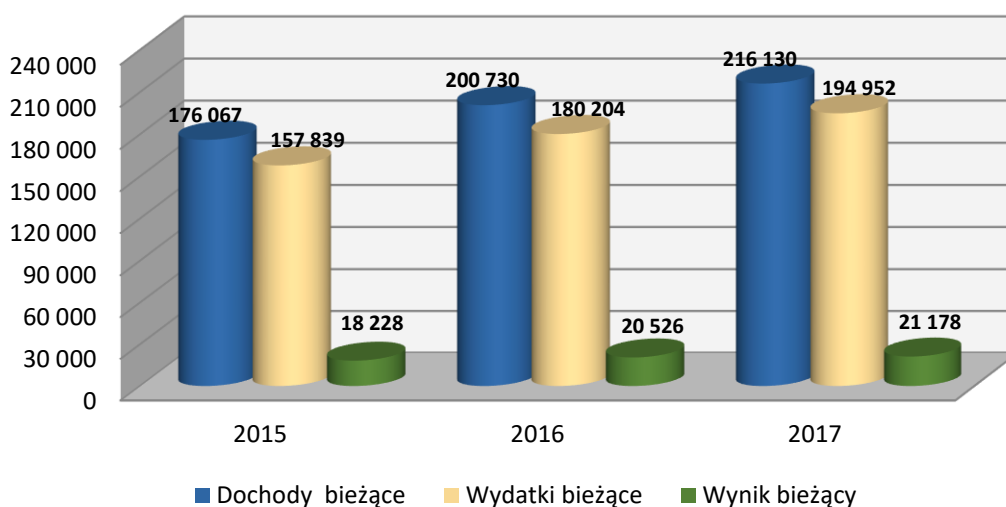
Wnioski

Dochody i wydatki jednostek samorządu terytorialnego

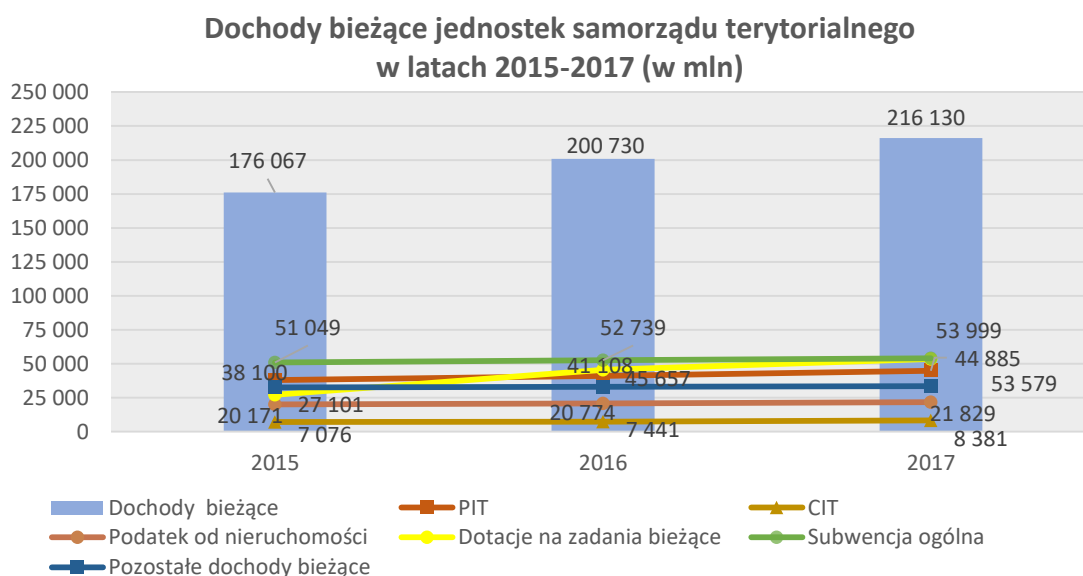
W 2017 r., w stosunku do 2016 r., dochody ogółem jednostek samorządu terytorialnego wzrosły o 7,6%, a wydatki ogółem wzrosły o 11,7%.

**Dochody, wydatki i wynik bieżący jednostek samorządu terytorialnego w
latach 2015 - 2017 (w mln zł)**

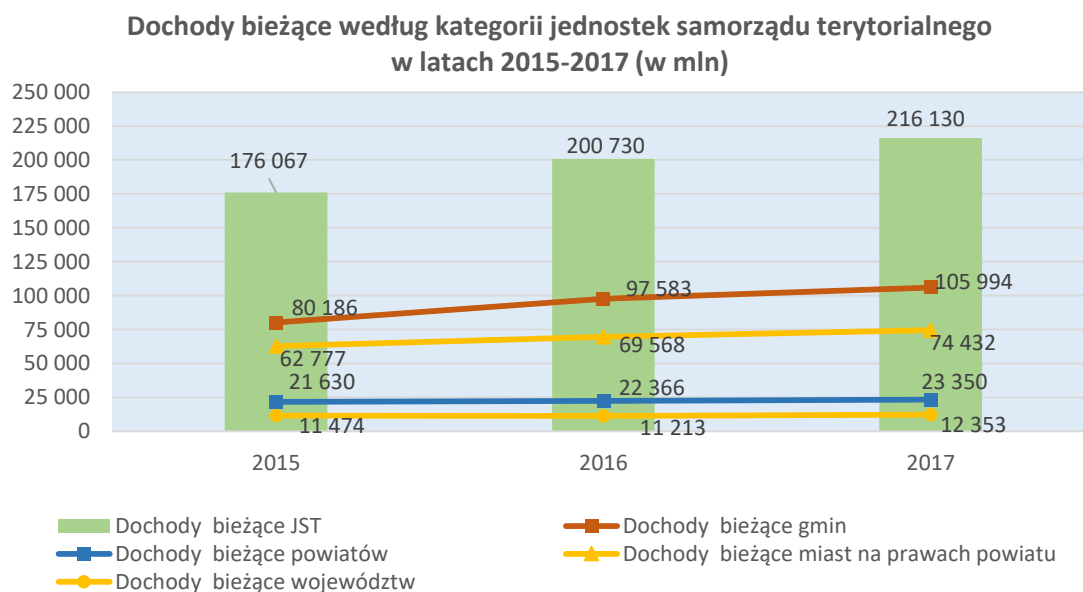

W 2017 r., w stosunku do 2016 r., dochody bieżące jednostek samorządu terytorialnego wzrosły o 7,7%, a wydatki bieżące wzrosły o 8,2%. W latach 2015-2017 dochody bieżące jednostek samorządu terytorialnego były wyższe od wydatków bieżących.

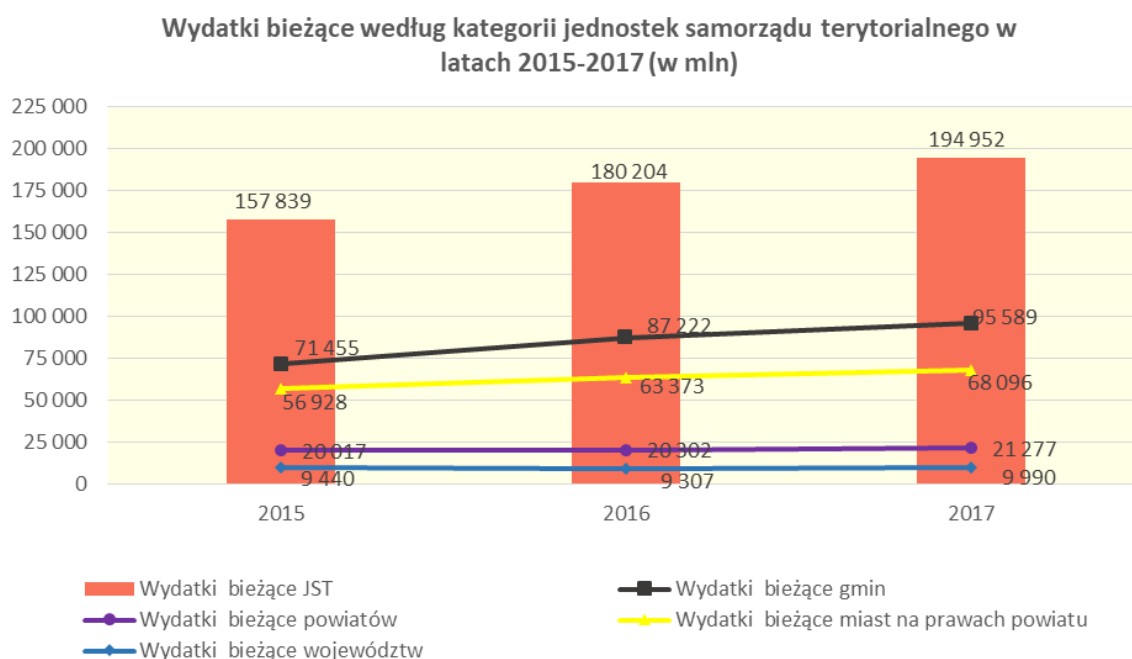
Dochody i wydatki bieżące

W 2017 r. wszystkie źródła dochodów bieżących wykazywały wzrost w stosunku do roku 2016. Najwyższą dynamikę dochodów bieżących jednostki samorządu terytorialnego uzyskały z tytułu dotacji na zadania bieżące (17,4%) oraz CIT (12,6%) i PIT (9,2%).

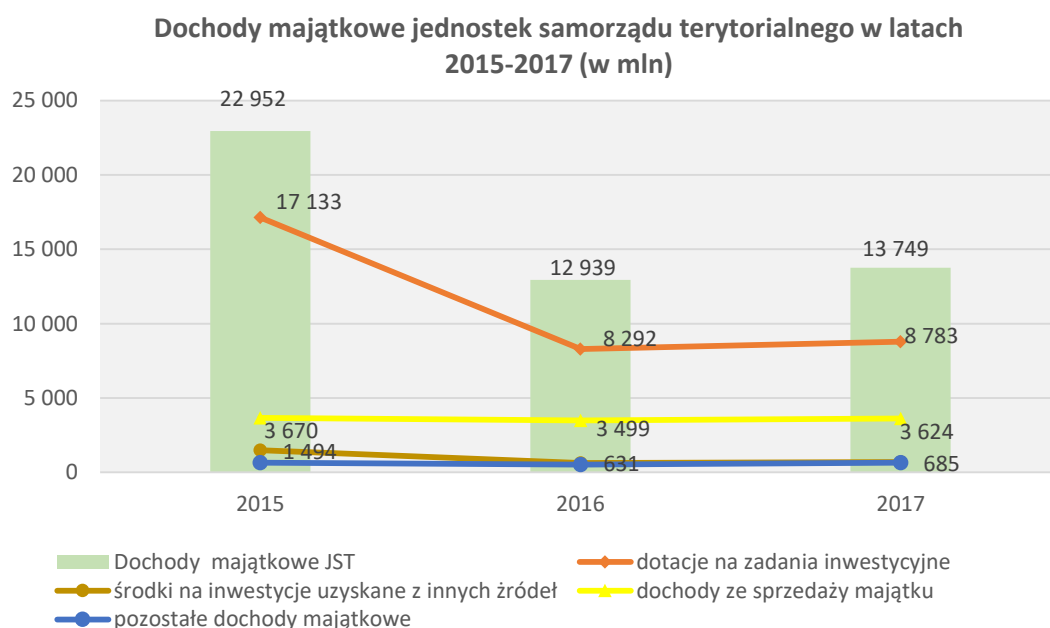

W 2017 r., w stosunku do 2016 r. najwyższy wzrost dochodów bieżących wystąpił w gminach (8,6%) oraz w województwach (10,2%).

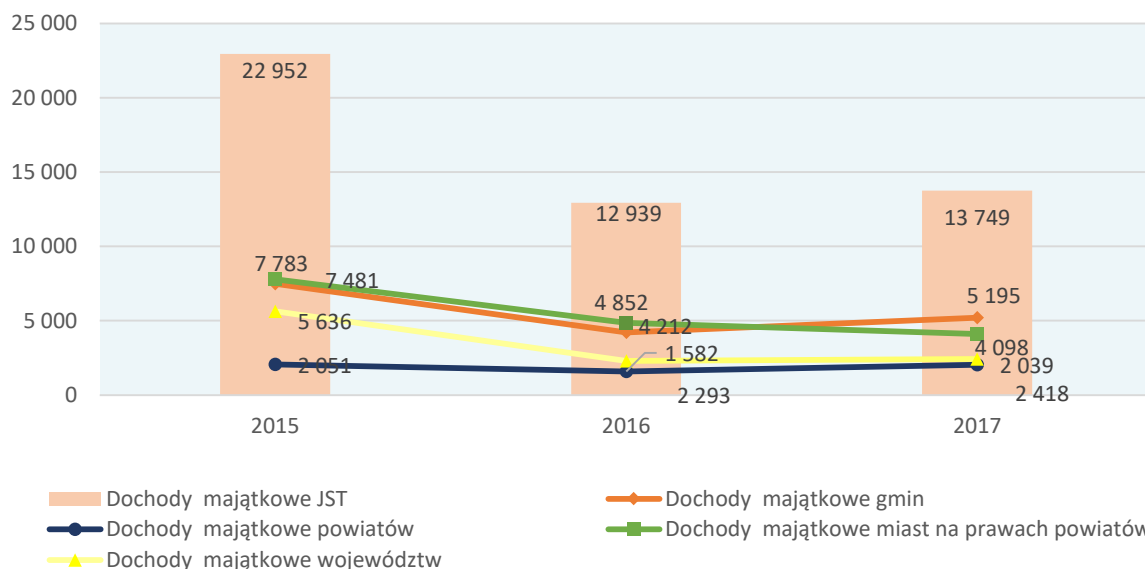
W 2017 r., w stosunku do 2016 r., najwyższy wzrost wydatków bieżących miał miejsce w gminach – 9,6% oraz w miastach na prawach powiatu o 7,5%.

Dochody i wydatki majątkowe

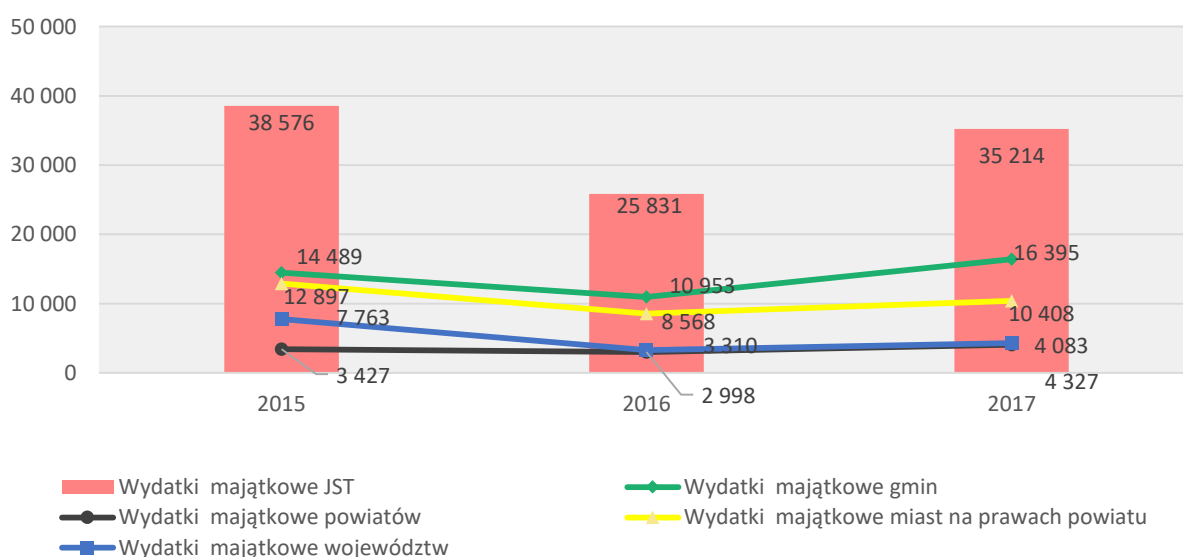
W strukturze dochodów majątkowych jednostek samorządu terytorialnego w 2017 r. dotacje na zadania inwestycyjne stanowiły 63,9%; zostały one wykonane w wysokości 8.783 mln zł i były wyższe o 5,9% od dochodów wykonanych z tego tytułu w 2016 r.

Dochody majątkowe według kategorii jednostek samorządu terytorialnego w latach 2015-2017 (w mln)

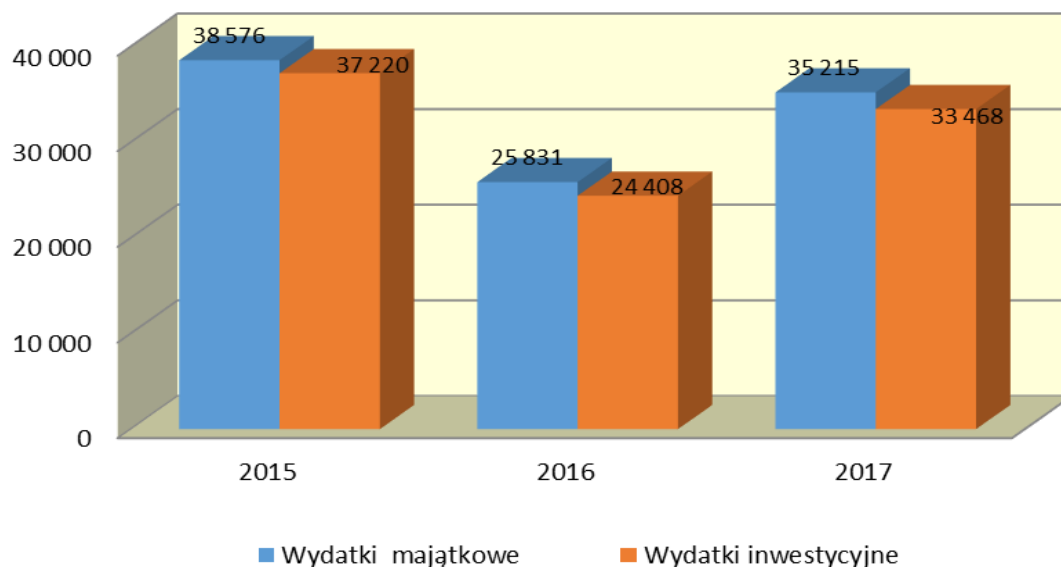
W porównaniu do roku 2016, w roku 2017, dochody majątkowe jednostek samorządu terytorialnego zwiększyły się o 6,3%. Za wyjątkiem miast na prawach powiatu we wszystkich pozostałych kategoriach jednostek odnotowano wzrost dochodów majątkowych. Najwyższy wzrost miał miejsce w powiatach, gdzie dochody majątkowe wykonane w roku 2017 były o 28,9% wyższe, niż w roku 2016.

Wydatki majątkowe według kategorii jednostek samorządu terytorialnego w latach 2015-2017 (w mln)

W 2017 r. wydatki majątkowe jednostek samorządu terytorialnego były wyższe niż w 2016 r. o 36,3%. Zwiększenie wydatków majątkowych w 2017 r. w stosunku do 2016 r., nastąpiło we wszystkich kategoriach jednostek samorządu terytorialnego. Najwyższy wzrost wydatków majątkowych wystąpił w gminach - 49,7%.

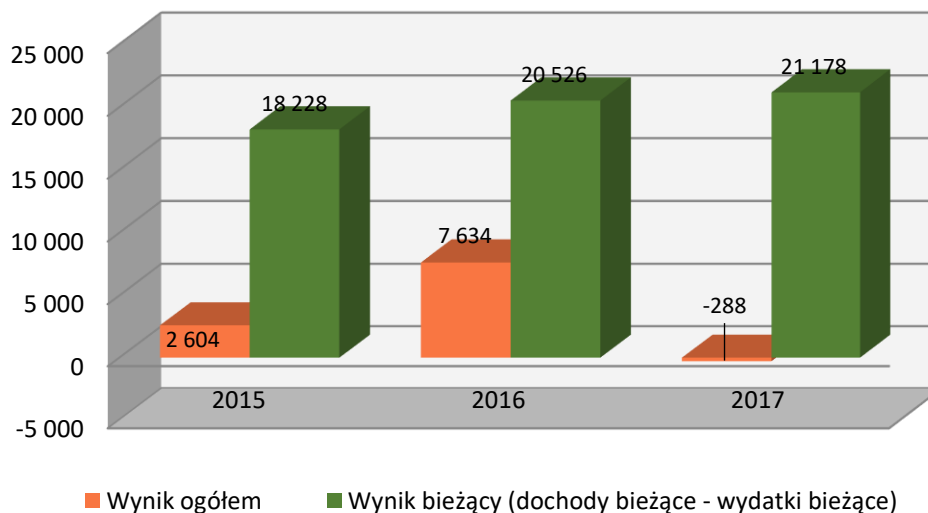
Wydatki majątkowe i inwestycyjne jednostek samorządu terytorialnego wykonane w latach 2015 - 2017 (w mln zł)

Wydatki inwestycyjne w 2017 r. stanowiły 95,0% wydatków majątkowych, a w latach 2015 i 2016 odpowiednio - 96,5% i 94,5%.

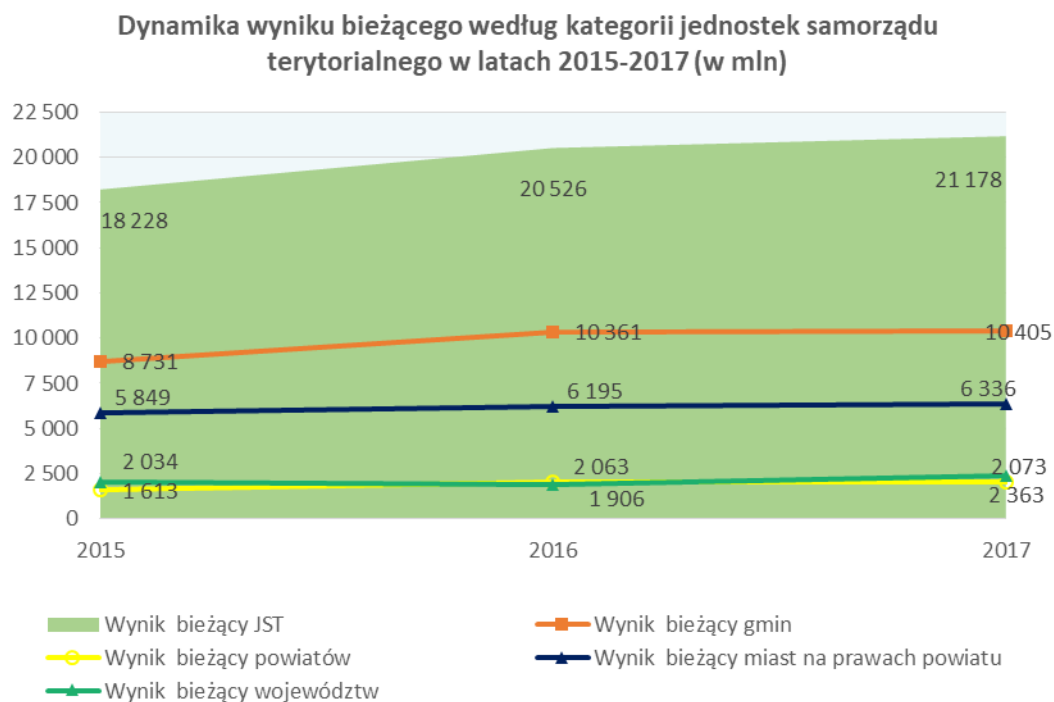
Wynik

Wynik ogółem i wynik bieżący jednostek samorządu terytorialnego w latach 2015 - 2017 (w mln zł)

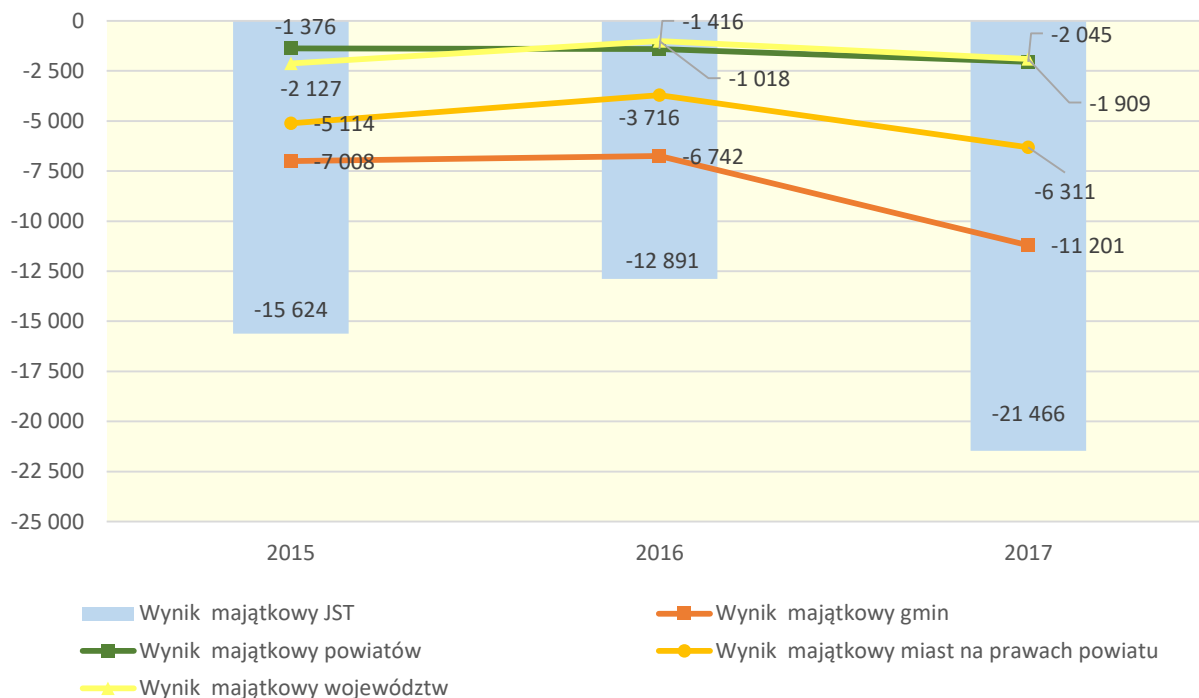
W 2017 r. budżety jednostek samorządu terytorialnego zamknęły się zbiorczo deficytem w wysokości 288 mln zł.

W 2017 r. dochody bieżące jednostek samorządu terytorialnego były wyższe niż wydatki bieżące o 21.178 mln zł.

1. W 2017 r., w porównaniu do 2016 r., nadwyżka operacyjna w jednostkach samorządu terytorialnego zwiększyła się o 652 mln zł, tj. o 3,2% z tego w:
 - gminach o 44 mln zł, tj. o 0,4%,
 - powiatach o 10 mln zł tj. o 0,5%,
 - miastach na prawach powiatu o 141 mln zł, tj. o 2,3%,
 - w województwach zwiększyła się o 457 mln zł, o 24,0%.
2. W 2017 r. 2.791 jednostki samorządu terytorialnego (99,4% ogółu) osiągnęło dodatnią różnicę między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi.
3. Liczba jednostek wykazujących ujemny wynik bieżący wynosiła 17 i zwiększyła się w 2017 r., w porównaniu do 2016 r., o 1 jednostkę.
4. W 2017 r. żadne z województw nie wykazało ujemnego wyniku bieżącego.

Wynik majątkowy według kategorii jednostek samorządu terytorialnego w latach 2015-2017 (w mln)

W 2017 r. we wszystkich kategoriach jednostek samorządu terytorialnego wynik majątkowy (dochody majątkowe – wydatki majątkowe) był ujemny. W porównaniu do 2016 r. wynik majątkowy poprawił się we wszystkich kategoriach jednostek samorządu terytorialnego za wyjątkiem powiatów.

Spis załączników:

Załącznik nr 1

Gminy, które wypracowały nadwyżkę operacyjną w 2017 r.

Załącznik nr 2

Powiaty, które wypracowały nadwyżkę operacyjną w 2017 r.

Załącznik nr 3

Miasta na prawach powiatu, które wypracowały nadwyżkę operacyjną w 2017 r.

Załącznik nr 4

Województwa, które wypracowały nadwyżkę operacyjną w 2017 r.

Załącznik nr 5

Gminy, które nie wypracowały nadwyżki operacyjnej w 2017 r.

Załącznik nr 6

Powiaty, które nie wypracowały nadwyżki operacyjnej w 2017 r.

Załącznik nr 7

Miasta na prawach powiatu, które nie wypracowały nadwyżki operacyjnej w 2017 r.